

סדר

ט"ו בשבט

בברסלב

עם הלכות תפלות ומנהגים ועוד

טו בַּשְּׁבֵט בְּבִרְסֵלַב...

רְאִיתִי וְנִתְּוֵן אֶל לְבִי לְרֹשֶׁם בְּלִי גֵדֵר בְּכָל פַּעַם בְּקִצּוֹר אֵיזָה
מַעֲשִׂיּוֹת הַנַּעֲשִׂים עִמִּי בְּכָל יְעַת, יְהִי רְצוֹן שְׁיִהְיֶה
הַכֹּל לְטוֹבָה: בַּשָּׁנָת תַּק"ם נוֹלְדָתִי בְּקַהֲלַת-קִדְשׁ
נַעֲמִירוֹב בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בַּשָּׁבָט. יְמֵי מוֹהַרְנ"ת א'.

וְהִנֵּה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹשֶׂה נִפְלְאוֹת גְּדוֹלוֹת בְּכָל יְעַת, וְסִבֵּב
כַּמָּה סְבוֹת לְטוֹבָה בְּדַרְכִים נִפְלְאִים וְנוֹרָאִים וְאֵף עַל
פִּי שָׁגַם אַחֵר כֶּךָ בַּשָּׁנָתִי קִבְּצֵנוּ עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה תַּקפ"א
בְּאוֹמָאן לֹא פָעַלְתִּי גַם כֵּן כְּלוּם לְגִמֵר הַדְּפוּם, אֵף עַל פִּי כֵּן
אַחֵר כֶּךָ בַּשָּׁבָאֲתִי לְבִיתִי עֶזֶר לִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְהַכְּנִים
מַחֲשָׁבוֹת בְּלִבִּי וְנִתְּוֵן לִי עֲצוֹת נִפְלְאוֹת וְכַח לְסִבֵּל וְלַהֲמַתִּין
לִישׁוּעַת הַשֵּׁם וְלִבְלִי לְפַחַד מְשׁוּם דְּבַר מְגִדֵל הַפְּחָדִים
שֶׁהַפְּחִידוֹ עָלַי שֶׁהוּא סִפְנָה גְּדוֹלָה וְכו', בַּפָּרָט בֵּין שׁוֹנְאִים
כְּאַלָּה וְכו' וְחִסְרוֹן כִּים הַקֶּשֶׁה מִכָּלֶם וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חִזְקֵנִי
לְבְלִי לְהִסְתַּבֵּל עַל כָּל זֶה, וְהוֹלִיךְ אוֹתִי בְּדַרְכִים וְעֲצוֹת
נִפְלְאוֹת, עַד שְׁזַכִּיתִי בְּאוֹתָהּ הַשָּׁנָה לְהַעֲמִיד הַדְּפוּם
וְלַהֲדַפֵּים סִפְרֵי רַבְּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָה סִפְרֵי לְקוֹטֵי מוֹהַר"ן

הראשון והתנינא, וגם ספר האלף-בית ושמות הצדיקים, והכל בתקונים נפלאים ובהוספות חדשות נפלאות ונוראות המחיינ את הנפש והנה גדל הישועה הזאת של העמדת הדפוס אין כאן מקום לבאר עד היכן מגיע גם נפלא וישועה גדולה הזאת, כי היא זכות הרבים נפלא ונורא מאד שאין דגמתו לדורי דורות:

והנה תכף בשעמדותי את הדפוס ביום חמשה-עשר בשבט תקפ"א לפרט-קטן והיינו בשמחה על גדל ישועת השם אשר עזרני עד כה הזמין השם יתברך שבא על שבת קדש כבוד הרבני וכו' מורנו הרב דוד גרו יאיר בן הרב הגאון מחמלניק שהוא אחיו של כבוד רבי יוסקא גרו יאיר חתן רבנו זכרוננו לברכה ורבי דוד הנזכר לעיל בא אז מארץ ישראל והיה שלוהא דרבנן מהכולל. ותכף בשנודע לי שבא רבי דוד הנזכר לעיל מארץ ישראל לכאן, ודרבי על פי רב להסתפל על המחשבה דבור ומעשה שהשם יתברך מזמין לי בכל יום, שבודאי יש בהם איזה רמזים לצרפי לקרבני להשם יתברך ותכף עלה על דעתי מה זאת, והבנתי שזה נשלח לי רמז להזכיר עצמי בארץ ישראל

ותכף התחלתי לחשב מחשבות בענין ההשתוקקות לבוא
 לארץ ישראל והבנתי אז שאחר עצם רבוי המניעות שיש
 לי על נסיעתי לארץ ישראל, אף על פי כן אחר שזכיתי
 להעמיד הדפוס אחר מניעות רבות ועצומות כאלה, והשם
 יתברך נתן לי בחינת אריכת אפים לסבל כל המניעות
 והולך אותי בדרך עצות נפלאות עד שגמרתי הענין
 תהלה לאל והעמדתי הדפוס, עתה אני מבין שעל פי דרכי
 עצות אלו שהעמדתי הדפוס בעזרת השם יתברך, בדרך
 הסבלנות הזאת ואריכות אפים וזריזות ומתינות אלו שעזר
 לי השם יתברך איך להתנהג בהם עד שהעמדתי הדפוס
 בעזרתו וישועתו הגדולה והנוראה, על פי דרכים אלו כפי
 מה שאני יודע בנפשי, יכול להיות שאזכה לבוא לארץ
 ישראל גם כן אף על פי שיש לי מניעות וחומות ברזל כאלו
 וידיעה זו נתחזקה בלבי הרבה ואחר כך הייתי אצל רבי
 דוד הנזכר לעיל, ודבר עמי מארץ ישראל ועשה לי גם כן
 חשק קצת לארץ ישראל אחר כך ביום שבת בבקר דברתי
 בביתי עם אנשי-שלומנו הרבה מגדל נזראות קדשת ארץ
 ישראל, ושכל התורה מלאה מארץ ישראל ושאינ לישראל
 שום מקום בעולם כי-אם בארץ ישראל, שהיא אדמתנו

וְאֶרְצֵנוּ וְכוּ' וְכוּ' וְהַרְבִּיתִי הַדְּבֹר הַרְבֵּה בְּדַבּוּרִים אֲמִתִּיִּים
 בְּאֲשֶׁר הוּא בְּאֲמֵת, שְׁכַל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל עָקַר תְּקוּנוֹ שְׂיִהְיֶה
 בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל (וְכִבֵּר מִבְּאֵר בְּדַבְּרֵינוּ מִזֶּה עֵינֵי שָׁם). אַחֵר כִּף
 אַחֵר פָּסַח נִזְדַּמְּן שְׁהֵיִיתִי בְּחֻמְלָנִיק עַל שַׁבַּת מִדֵּי עֶבְרִי
 לְקַהֲלֵת קֹדֶשׁ בְּאֶרְדֵּי־יִשׁוּב לְקִנּוּת נִיר לְצַרְף גָּמַר הַהֲדַפְּסָה
 וְאִז הָיָה הַיִּאֲרֻצִּיט שֶׁל הָרַב מִחֻמְעִלְנִיק וְהָיָה שָׁם רַבֵּי דָּוִד
 הַנּוֹכַח לְעִיל, וְחֻזְרָנוּ וְנִתְעַדְדָנוּ יַחַד וְחֹזֵר וְדַבֵּר עִמִּי בְּשַׁבַּת
 קֹדֶשׁ בְּשַׁעַת שְׁתִּיָּה מִי יוֹדֵעַ אִם נִזְכָּה לְשִׁנָּה הַבָּאָה לְשִׁתּוֹת
 יַחַד בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְרַמְזוּ לִי מַעֲנֵנִן נְסִיעָתִי לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְגַם
 זֶה הָאִיר לְבִי מְאֹד לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל: יְמֵי מוֹהֲרַנְ"ת ח"ב, טו-מו.

וְאִז עָשָׂה רַבֵּי דָּב סְעֻדָּה עֶבְרִי בְּלֵילָה הַשְּׁנִיָּה לְיוֹם רַבִּיעִי
 שֶׁהוּא לֵיל חֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּשַׁבָּט, שֶׁהוּא זְמַן לְדַתִּי
 וְהַזְמִין כָּל אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ הַחֲשׁוּבִים וְגַם אֶת רַבֵּי יַעֲקֹב יוֹסֵף
 וּבָנוּ וְהֵיִינוּ בָּלָנוּ מְסַבִּין אֶצְלוֹ: בְּיוֹם רַבִּיעִי חֲמִשָּׁה-עָשָׂר
 בְּשַׁבָּט עָשָׂה רַבֵּי יַעֲקֹב יוֹסֵף סְעֻדָּה בְּבֵיתוֹ וְהָיוּ אֶצְלוֹ כָּל
 הַנִּלְוֵי וְרַבֵּי דָּב גָּרוּ יְאִיר וְקֹדֶם הַסְעֻדָּה נִגְמַר הַשְּׁלוֹם
 וְהַפְּשָׁרָה בֵּינֵיהֶם וְגַם בְּאוֹתָהּ הַסְעֻדָּה סִפְּרָנוּ קִצַּת מַרְבָּנוּ
 זְכוּרָנוּ לְבִרְכָּה וְנִמְשַׁךְ עַד הָעֶרֶב, וְאַחֵר כִּף הַתְּפַלְלָנוּ מִנְחָה

וערבית וכבר הייתי יגע מאד כי לא ישנתי בלילה כפי צרכי, וגם ביום לא ישנתי כלל ועל בן הנחת עצמי תכף לישן ... ואחר כך נזכרתי שעבר יום חמשה-עשר בשבט בלי שמחה פראוי והתחלתי לשמח עצמי והיה שם רבי ישעיה ממשערקאס אחד מאנשי-שלומנו, וחטפתי אותו לתוך השמחה ורקדתי עמו בעל כרחו ובתחלה לא היה מרצה כלל אבל אני הכרחתי אותו הרבה ולא היה יכול לשנות רצוני, ועל ידי זה נמשך עליו שמחה אחר כך באמת, וכמבאר אצלנו מזה שמתחלה צריכין להכריח עצמו לשמחה, ואחר כך בא השמחה באמת כמו ששמעתי מפיו הקדוש בפרוש (לקוטי תניינא כ"ג) ואלו מעט הרקודין והשמחה באותו הלילה היה יקר בעיני מאד מפז ומפנינים, כי נתיאשתי מלשמח באותו העת, כי כבר נרדמתי, והשם היה בעזרי לבוא לשמחה אז שהוא אצלי דבר גדול כי כל זמן שאני זוכה להיות בשמחה, אפלו בחל, הוא אצלי יקר מאד ומצוה גדולה כי רבנו זכרנו לברכה הזהירני מאד מאד להיות אך שמח תמיד, ולהכריח עצמנו בכל הכחות להיות בשמחה תמיד והעקר לשמח את עצמו על ידי מלי דשטותא דיקא כמבאר אצלנו כמה פעמים

(שם כ"ד) ועל ידי השמחה הזאת הנ"ל, על ידי זה זכינו לשמח אחר כך גם בשבת קדש, כי על ידי זה למדתי את רבי ישעיה הנ"ל להיות בשמחה ורקודין בשבת קדש ובפרט לענין הנסיעה לארץ ישראל היתה השמחה עקר גדול אצלי, וכל שמחה ושמחה קטנה וגדולה מעט ורב נשחיו לי בדרך, הכל היו סיעתא דשמיא כדי לזכנו לבוא לשם, ובלא זה לא היה אפשר לי לבוא לשם: שם, אות לה - לו.

וזה בחינת (ראש השנה א): ארבעה ראשי שנים הן, כי בכל ראש השנה אז התפלה בבחינת דין כנזכר במאמר הנ"ל לענין עקר הראש השנה. וכן בכל הארבעה ראשי שנים שהם ימי דין כי עקר ברור הדינים הוא על-ידי המוח שהוא הראש כי כלם במחשבה אתברירו. ועל-פן בכל הראשי שנים שהם בחינת ראשים בחינת מוח אז צריכין להמתיק דינים דהינו לברר ולהוציא כל חיות הקדשה מן הקלפות. שזהו עקר המתקת הדינים בשמבטלין אחיזת הקלפות שנאחזין בהם. ועקר הברור הוא על-ידי התפלה בבחינת דין של הבעל כח כנ"ל. ואז זוכין לשיר פשוט כפול משלש מרבע. וזהו בחינת ארבעה

ראשי שנים בחינת שיר פשוט כפול משלש מרבע
 שזוכין על-ידי התפלה בבחינת דין של הבעל פח
 שמשתמשין עם זאת התפלה בארבעה ראשי שנים כדי
 לברר הדעת וקדושה מן הקלפות כדי לתקן ולהשלים
 הדעת וקדושה שהוא בחינת ראש בחינת ראשי שנים
 כנ"ל:

וזה בחינת מה שקורין שירת הים לעולם בחדש שבט
 דהינו סמוך לחמשה עשר בשבט שהוא ראש השנה
 לאילנות. כי חמשה עשר בשבט הוא סמוך לעולם לשבת
 שירה. ולפעמים חל שבת שירה בחמשה עשר בשבט
 בעצמו. כי חמשה עשר בשבט שהוא ראש השנה לאילנות
 לענין ערלה ונטע רבעי. שהוא בחינת תקון חטא אדם
 הראשון על-ידי הקול המשקה את הגן שהוא שיר פשוט
 כפול משלש מרבע וכו'. שזה זוכין על-ידי התפלה בבחינת
 דין של הבעל פח וכו' וכנ"ל. כל זה הוא בחינת קריעת
 ים-סוף, בחינת "אתה פוררת בעזך ים וכו'", כמבאר היטב
 במאמר הנ"ל. וזהו בחינת שירת הים כי על-ידי המטה
 עז הנ"ל שעל ידו הנה קריעת ים-סוף על-ידי זה זוכין

לְשִׁירָה בְּחִינַת שִׁיר פְּשׁוּט וְכוּ' הַנ"ל. וְעַל-כֵּן קוֹרִין
שִׁירַת הַיָּם בְּשֶׁכֶט הַפְּמוּד לְחֻמִּישָׁה עֶשֶׂר שֶׁהוּא רֹאשׁ
הַשָּׁנָה לְאֵילָנוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּקוּן זֶה כַּנ"ל: לְקוּמֵי הַלְכוֹת,
נִמְעַ רַבְעֵי ג' - עַל-פִּי תוֹרַה ח' תַּיִנָּא.

וְהִנֵּה הַגִּיעַ יוֹם חֻמִּישָׁה עֶשֶׂר בְּשֶׁכֶט שֶׁהוּא יוֹם טוֹב רֹאשׁ
הַשָּׁנָה לְאֵילָנוֹת... וְכִשְׁבָּאתִי אֲנִי וְחֻבְרֵי יַעֲקֹב זָאב
מִהִיִּשְׁיבָה בְּחֻצֵי הַיּוֹם, עֲשִׂינוּ יוֹם טוֹב וְלֹא הִלְכְנוּ בַחֲזוּרָה
לְיִשְׁיבָה, רַק יִשְׁבְנוּ לְאֶכּוֹל בְּיַחַד פְּרוֹת הָאֵילָן וְלַעֲשׂוֹת
בְּרֻכּוֹת כַּמְנַהֵג הָעוֹלָם, וְהַשְׁתַּתֵּף עִמָּנוּ רַבִּי שְׁלֹמֹה וְקַס לְעַר
גֵּרוֹ יְאִיר, וְהִבִּיא אֶתּוֹ כֹּל הַמִּינֵי פְרוֹת שֶׁהִיָּה לוֹ בְּבֵיתוֹ, כִּי
מְנַהֵגוּ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה שֵׁישׁ לוֹ יוֹתֵר מֵעֶשְׂרִים מִינֵי פְרוֹת
הָאֵילָן, וְכֵן ר"ד עִם רַבִּי אֶלְטֵר בְּנִצְיוֹן גַּם כֵּן הִצְטַרְפוּ.

וְיִשְׁבוּ בְּיַחַד בְּסַעוּדָה וְאֲנִי יִשְׁבְּתִי אֶצְלָם, וְדַבְּרוּ הִרְבֵּה
מִהַתְעוֹרְרוֹת, וּמַעֲנִין רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְאֵילָנוֹת וְ"הָאָדָם
עֵץ הַשָּׁדָה", וּמַעֲנִין רַבְנוּ ז"ל וּמוֹהַרְנ"ט ז"ל, וְהִיָּה לִי חַיּוֹת
הִרְבֵּה מְזוּהָ, וְגַם שְׂמַחְנוּ אֶת עַצְמָנוּ, כִּי כָּבֵד הַמְתַקַּת
הַדִּינִים, (כִּי אֵלּוֹ הַשְּׁנֵי הַחֲדָשִׁים טִבַּת וְשֶׁכֶט הֵם קָשִׁים
וְדִינִים שׁוֹלְטִים בָּהֶם, אֲבָל מַחְצֵי שָׁבֶט וְאֵילֶךְ נִמְתְּקוּ

סדר טו בשבט ברסלב

הדינים), ובפרט אצלנו שעבר עלינו כל הזמן הזה יסורים
ופחדים ובלבול המוח בלי שעור, וברוך השם שפטרנום
ונצלנו מהם... והכלל כי שמחתי מאד, והיה לי חיות הרבה
בזה היום מסעודתנו וישיבתנו ביחד, וגם למדנו בלקוטי
הלכות, מהלכות נטע רבעי המדבר מחמשה עשר בשבט,
וזימרגו ורקדנו ובלינו את כל אחרי הצהרים בשמחה
וחרות המוחין.

והנה באלו הימים עסקתי יותר בעבודת ה' ובהתעוררות,
והכנתי עצמי בעבודה, ומכל שכן ביום י"ד שבט,
שהוא ערב ראש השנה לאילנות, ובחמשה עשר בעצמו
שהוא ראש השנה לאילנות, וגם הוא ערב ראש השנה
שלי, כי זהו יום האחרון של השנה שלי שעברה:
ימי שמואל פרק קסח.

"ידע, כי יעקב אבינו, כששלה את בניו - עשרת השבטים ליוסף, שלח עמהם נגון של ארץ-ישראל. וזה סוד: "קחו מזמרת הארץ בכליכם" וכו' (בראשית מג), בחינת זמר ונגון, ששלח על-ידם ליוסף, וכמו שפרש רש"י: "מזמרת" - 'לשון זמר' וכו'. כי דע, כי כל רועה ורועה יש לו נגון מיוחד לפי העשבים ולפי המקום שהוא רועה שם, כי כל בהמה ובהמה יש לה עשב מיוחד, שהיא צריכה לאכלו. גם אינו רועה תמיד במקום אחד. ולפי העשבים והמקום שרועה שם, כן יש לו נגון. כי כל עשב ועשב יש לו שירה שאומר, שזה בחינת פרק שירה, ומשירת העשבים נעשה נגון של הרועה. וזה סוד מה שכתוב (שם ד): "ותלד עדה את יבל, הוא היה אבי ישב אהל ומקנה ושם אחיו יובל, הוא היה אבי כל תפש פנור ועונב". כי תכף כשהיה בעולם רועה מקנה, היה תכף כלי-זמר כנ"ל. ועל-בן דוד המלך, עליו השלום, שהיה "ידע נגון" (שמואל-א ט"ז), על-בן היה רועה (שם) כנ"ל. (גם מצינו באבות העולם כלם, שהיו רועי מקנה). וזה בחינת (ישעיה כ"ד): "מכנף הארץ זמרת שמענו", הינו שזמירות ונגונים יוצאים מכנף הארץ, כי על-ידי העשבים הגדלים בארץ נעשה נגון כנ"ל. ועל-ידי שהרועה יודע הנגון, על-ידי-זה הוא נותן פח בהעשבים,

וְאִזִּי יֵשׁ לְבַהֲמוֹת לֶאֱכֹל. וְזֶה בְּחִינַת (שִׁיר־הַשִּׁירִים ב) "הַנְּצָנִים
נִרְאוּ בְּאֶרֶץ, עֵת הַזְּמִיר הַגִּיעַ", הֵינּוּ שֶׁהַנְּצָנִים גְּדִלִים בְּאֶרֶץ
עַל־יְדֵי הַזְּמִיר וְהַנְּגוֹן הַשֶּׁיֵּךְ לָהֶם כֵּן"ל. נִמְצָא שֶׁעַל־יְדֵי הַזְּמִיר
וְהַנְּגוֹן שֶׁהַרוּעָה יוֹדֵעַ, הוּא נוֹתֵן כַּח בְּעֲשָׂשִׁים, וְיֵשׁ מְרַעָה
לְבַהֲמוֹת.

גַּם הַנְּגוֹן הוּא טוֹבָה לְהַרוּעָה בְּעֲצֻמוֹ, כִּי מִחֲמַת שֶׁהַרוּעָה
הוּא תָּמִיד בֵּין בְּהֲמוֹת, הָיָה אֶפְשָׁר שֶׁיִּמְשִׁיכוּ וְיִזְרִידוּ
אֶת הַרוּעָה מִבְּחִינַת רוּחַ הָאָדָם לְרוּחַ הַבְּהֵמִיּוֹת, עַד
שֶׁיִּרְעָה הַרוּעָה אֶת עֲצֻמוֹ, בְּבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית ל"ז): "וַיִּלְכּוּ
לְרַעוֹת אֶת צֹאן אֲבֵיהֶם" וְכוּ', וּפִרְשׁ רַש"י: "שֶׁהִלְכוּ לְרַעוֹת
אֶת עֲצָמוֹן". וְעַל־יְדֵי הַנְּגוֹן נִצּוּל מְזוּהָ, כִּי הַנְּגוֹן הוּא
הַתְּבַרְרוֹת הָרוּחַ, שֶׁמְבַרְרִין רוּחַ הָאָדָם מִן רוּחַ הַבְּהֵמָה,
בְּבְחִינַת (קֹהֶלֶת ג): "מִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעֹלָה הִיא
לְמַעַלָּה, וְרוּחַ הַבְּהֵמָה הַיֹּרֶדֶת הִיא לְמַטָּה", כִּי זֶהוּ עֶקֶר
הַנְּגוֹן - לְלַקֵּט וּלְבַרֵּר הָרוּחַ טוֹבָה, כִּמְבָאָר בְּמָקוֹם אַחֵר.
וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי הַנְּגוֹן נִצּוּל מִרוּחַ הַבְּהֵמִיּוֹת, כִּי נִתְבַּרֵּר רוּחַ
הָאָדָם מִרוּחַ הַבְּהֵמָה עַל־יְדֵי הַנְּגוֹן כֵּן"ל:

וְיֵשׁ חֲלוּקִים רַבִּים בְּנִינָה, כִּי יֵשׁ נְגוֹן שָׁלֵם, וְיֵשׁ נְגוֹן שֶׁהוּא
בְּכַמָּה כָּבוֹת, וְיִכּוּלִים לְחַלְקוֹ לְכָבוֹת וְעֵנִינִים: וְדַע,

שְׁהַמְלִךְ יֵשׁ לֹא כָּל הַנְּגוּן בְּלוֹ בְּשִׁלְמוֹת, אֲבָל הַשָּׂרִים אֵין
 לָהֶם רַק אֵיזָה חֶלֶק בַּנְּגוּן, כָּל אֶחָד לְפִי מְקוֹמוֹ. וְעַל-כֵּן אָמַר
 דְּנִיָּאל לְנְבוּכַדְנֶצַּר (דְּנִיָּאל ד): "אֲנִתָּ הוּא אֵילָנָא וְכוּ' וּמְזוֹן
 לְכֹלָא בֵּה". כִּי נְבוּכַדְנֶצַּר שְׁהִיָּה מֶלֶךְ וַיֵּשׁ לֹא כָּל הַנְּגוּן,
 עַל-יְדוֹ נְמֻשָּׁד כָּל הַמְּזוֹן, כִּי הַמְּזוֹן נְמֻשָּׁד עַל-יְדֵי הַנְּגוּן כַּנֵּ"ל.
 וְעַל-כֵּן יַעֲקֹב אָבִינוּ, אַף שְׁלֹא הָיָה יוֹדֵעַ אִזּוֹ שֶׁהוּא יוֹסֵף, רַק
 כְּפִי מַה שֶּׁסָּפְרוּ לוֹ הַשִּׁבְטִים הַנְּהַגוֹתָיו שֶׁל יוֹסֵף, שֶׁלַח לוֹ
 נְגוּן הַשִּׁדָּךְ לְשׂוֹר כְּמוֹתוֹ, כְּפִי מַה שֶּׁשָּׁמַע מִבְּנָיו דְּרַכְּיוֹ
 וְהַנְּהַגוֹתָיו, כִּי יַעֲקֹב רָצָה לַפְּעַל אֲצִלוֹ עַל-יְדֵי הַנְּגוּן מַה
 שְׁהִיָּה צְרִיךְ, עַל-כֵּן שֶׁלַח לוֹ אוֹתוֹ הַנְּגוּן שֶׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל.
 וְזֶהוּ שֶׁאָמַר לְבְּנָיו: "קַחוּ מִזְמֶרֶת הָאָרֶץ בְּכָלֵיכֶם", הֵינּוּ
 שֶׁיִּקְחוּ בְּחִינַת הַנְּגוּן הַנֵּ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'זְמֶרֶת הָאָרֶץ'
 כַּנֵּ"ל, בְּכָלֵם שֶׁלָּהֶם. "וְהוֹרִידוּ לְאִישׁ מִנְּחָה, מְעַט צְרִי
 וּמְעַט דְּבֶשׂ, נְכֹאת וְלֹט, בְּטַנִּים וּשְׂקָדִים" – הֵם בְּחִינַת
 מְשֻׁקּוּלוֹת וּמְדוּת הַנְּגוּן, כִּי הַנְּגוּן נַעֲשֶׂה מְגֻדוּלֵי הָאָרֶץ
 כַּנֵּ"ל: לְקוּשֵׁי-מוֹהַר"ן תַּנִּינָא, סג.

וְגַם מַה שֶׁאֵין גְּדָלִים פְּרוּת בְּמְדִינוֹת אֱלֹהִים הוּא גַם כֵּן מִחֲמַת
 זֶה. הֵינּוּ שֶׁיֵּשׁ כְּמַה פְּרוּת שֶׁאֵין יְכוּלִים לְהִיּוֹת גְּדָלִים
 כָּאֵן, וְהוּא גַם-כֵּן מִחֲמַת זֶה, שֶׁאֵין יוֹדְעִים עֲנִינִים הַנֵּ"ל. כִּי

אָבן שְׁתִּיָּה שְׁמֻמָּנָה הַשְּׁתַּת הָעוֹלָם, מִשָּׁם יוֹצְאִין גִּידִין לְכָל
הָאָרְצוֹת. וְשִׁלְמָה הַמְּלֻךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם שֶׁהִיָּה חָכֵם גָּדוֹל
וְיָדַע כָּל הַגִּידִין בְּפִרְטוּיֹת, הָיָה נוֹטֵעַ עֵץ כָּל פְּרֵי כֶּמוֹ
שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (קֹהֶלֶת רָבָה ב' אוֹת ז'). וְגַם בְּמִדְיָנוֹת הִלְלוּ
אִם הָיוּ יוֹדְעִין הַלּוֹךְ הַגִּידִים בְּפִרְטוּיֹת הַיֵּטֵב, הָיוּ יְכוּלִים
לִפְטַע גַּם כָּאֵן אֶת הַפְּרוֹת שְׁאִינָם גְּדֻלִים פֹּה. כִּי גַם כָּאֵן אֶרֶץ-
עַל-פִּי שֶׁהַגִּיד הַהוֹלֵךְ לְמִדְיָנָה זוֹ, הוּא מְסַגֵּל לְפָרֵי מִיַּחְדָּת,
עִם כָּל זֶה כָּל הַגִּידִין מִתְעַרְבִין וּמִתְחַבְּרִין יַחַד. וְעַל-כֵּן גַּם
כָּאֵן בְּמִדְיָנוֹת אֵלּוּ, יְכוּלִים לִהְיוֹת בְּשִׁמְתֵּרְחָקִים מְעַט יְכוּלִין
לִפְטַע גַּם שְׁאֵר הַפְּרוֹת שְׁאִין גְּדֻלִים פֹּה. גַּם יֵשׁ מְצִיאוֹת
שְׁאֵם הָיוּ פּוֹתְחִים בְּאֵר בְּאִיזָה צַד, הָיוּ יְכוּלִין לִפְטַע בְּרַחוּק
מְקוֹם מִשָּׁם אוֹתָן הַפְּרוֹת הַנִּ"ל. גַּם צְרִיכִין לִידַע הָעֲלִיּוֹת
וְהִירִידוֹת שֶׁל הָאֶבֶן שְׁתִּיָּה, וְלִידַע לְפִי הַזְּמַן, אֶת בְּחִינַת
הָאֶבֶן שְׁתִּיָּה, בְּאִיזָה בְּחִינָה וּמְדֻרְגָּה הוּא הָאֶבֶן שְׁתִּיָּה
בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן. וְלְפִי אוֹתָהּ הַבְּחִינָה שֶׁל הָאֶבֶן שְׁתִּיָּה בְּאוֹתוֹ
הַזְּמַן יָדַע אִיךְ לְהַתְּנֶהג בְּעֵנִינִים הַנִּ"ל, אִךְ כָּל זֶה נֶעְלָם
וְנִסְתָּר מִן הָעוֹלָם. כִּי יֵשׁ דְּבָרִים שְׁאֵסוּר לְגַלוֹתָן...:

שיחות הר"ן, ס'.

צָרִיד לְהִזְהַר בְּבִנְיַן הַבַּיִת, שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּבִנְיָנוּ עֵץ מֵאֵילָנֵי
הָעוֹשִׂין פְּרוּת: ספר המדות, בית ח"ב ד.

על ידי צדקה הפרות מצמיחין: שם, צדקה לג.

כִּשֶׁם שֶׁאֲסוּר לְהַרְג אָדָם, כֵּן אֲסוּר לְקוּץ אֵילָן מֵאֲכָל קֹדֶם
זְמָנוֹ: שם, בנים כג.

יִשְׁמַר אָדָם אֶת עֲצָמוֹ, מִלְּקוּץ אֵיזָה אֵילָן בְּלֹא זִמְנִיה, כִּי זֶה
מִזִּיק לְגִדּוֹל בָּנִים: שם כ.

תְּפִילּוֹת לַט"ו בְּשֶׁבֶט

וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנו שְׁנוֹזֵפָה לְשִׁמּוֹר עֲצָמֵנו תָּמִיד
שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל שׁוֹם פְּרֵי קוֹדֶם שְׁנַת־בְּשִׁלָּה, וְגַם
שֶׁלֹּא נִתְלוֹשׁ שׁוֹם פְּרֵי קוֹדֶם זְמָנָה. כִּי אַתָּה גְּלוֹת לָנוּ
עֲצֵם הַהֶפְסֵד וְהַהֲזַק שְׂיֻכַּל לְהַגִּיעַ לְהָאָדָם עַל-יְדֵי-זֶה,
כִּי יוֹכַל לְאָבֵד אֶת נַפְשׁוֹ חֵם וְשָׁלוֹם עַל-יְדֵי-זֶה. רַבּוֹנוּ
שֶׁל עוֹלָם, רַחֵם עָלֵינוּ וְשִׁמְרָנוּ וְהַצִּילָנוּ מִזֶּה בְּרַחֲמֶיךָ
הַרְבִּים וּבְחֶסֶדְךָ הָעֲצוּמִים. וְעֲזָרְנוּ וְהוֹשִׁיעֵנו וְזַכֵּנוּ
תָּמִיד לְבָרֶךְ בְּרַכַּת הַנְּהַנִּין וּבְפָרֵט בְּרַכַּת הַפְּרוּת בְּכּוֹנֵה
גְּדוּלָה וְעֲצוּמָה, וְלֹא נִזְרוֹק בְּרָכָה מִתּוֹךְ פִּינוּ חֵם

וְשָׁלוֹם, רַק נִזְכָּה תְּמִיד לְהִתְגַּבֵּר וּלְהִתְחַזֵּק בְּכָל עֵז,
 בְּכָל עֵת שְׁנֵרְצָה לְאֵכוֹל אֵיזָה פְּרִי אוֹ לִיהֲנוֹת מִהָעוֹלָם
 הַזֶּה אֵיזָה הִנָּאָה, לְבָרֵךְ הַבְּרָכָה בְּכֹנֶנָה גְּדוֹלָה פְּרָאוֹי,
 בְּאִפֵּן שְׁלֹא יִזִּיק לְנַפְשֵׁנוּ כִּלְל כָּל מָה שְׁנֹאכַל וְנִשְׁתָּה
 וְנִהְנֶה מִמֶּנּוּ, רַק אֲדַרְבֵּא נִזְכָּה לְהַשְׁלִים אֶת נַפְשׁוֹתֵינוּ
 וְלְהוֹסִיף בְּנַפְשֵׁנוּ חַיּוֹת דְּקַדְשָׁה וְהָאָרָה גְּדוֹלָה, עַל-יַדֵּי
 כָּל דְּבָר שְׁנֹאכַל וְנִשְׁתָּה מִמֶּנּוּ. וְתַעֲזְרֵנוּ וְתוֹשִׁיעֵנוּ
 שְׂיִהְיוּ כָּל אֲכִילוֹתֵינוּ וְשִׁתְיוֹתֵנוּ וְכָל הַנְּאוֹתֵנוּ בְּקַדְשָׁה
 וּבְטַהֲרָה גְּדוֹלָה לְשִׁמּוֹךְ לְבַד בְּלֵי שׁוּם הַנְּאֹת הַגּוֹף כִּלְל,
 וְנִהְיֶה בְּכִלְל הַצְּדִיקִים הָאוֹכְלִים לְשׁוֹבַע נַפְשָׁם
 דְּקַדְשָׁה:

אֲנֵא יְהוּה, מְלֵא רַחֲמִים, עֲזְרֵנוּ וְשִׁמְרֵנוּ מֵעַתָּה שְׁלֹא
 נֵאבֵד עוֹד כִּלְל עַל-יַדֵּי תַּאוֹת רְעוֹת חֵם וְשָׁלוֹם,
 רַק נִזְכָּה מֵעַתָּה לְשִׁבֵר וּלְכַטֵּל מֵאִתְּנוּ כָּל הַתַּאוֹת
 רְעוֹת. וְתַצְוֶה בְּרַחֲמֶיךָ לְהַחֲזִיר וּלְהַשִּׁיב לָנוּ כָּל
 הָאֲבֹדוֹת שְׁאֲבַדְנוּ מִכֶּבֶד, הֵן בְּגִלְגּוֹל זֶה הֵן בְּגִלְגּוֹלִים
 שְׁעָבְרוּ... וְתַשִּׁיב לָנוּ אֶת כָּל אֲבֹדוֹתֵינוּ שְׁאֲבַדְנוּ מֵעוֹלָם

עד היום הזה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ תִקַּע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחַרוֹתֵנוּ וְשָׂא גַם לְקַבֵּץ גְּלוֹתֵנוּ, וְקָרַב פְּזוּרֵנוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפִיּוֹצוֹתֵינוּ כַּנֶּס מִיַּרְכְּתֵי אֶרֶץ, וְקַבְּצֵנוּ יַחַד מִהֲרָה מֵאַרְבַּע כּוֹנְפוֹת הָאָרֶץ לְאַרְצֵנוּ, וְיָקִים מִהֲרָה מִקְרָא שְׁכַתּוֹב, וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וְכָאוּ הָאוֹכְדִים בְּאֶרֶץ אֲשׁוּר וְהַנְּדָחִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְהַשְׁתַּחֲוּוּ לִיהוָה בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלַיִם. וְנֹאמַר, וְאֲדַנִּי אֱלֹהִים בְּשׁוֹפָר יִתְקַע וְהִלֵּךְ בְּסַעֲרוֹת תִּימָן יְהוָה צְבָאוֹת יִגַּן עֲלֵיהֶם, בֶּן תִּגַּן עַל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשִׁלּוּמָךְ. עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן: לְקוּמֵי תְפִלּוֹת תַּנּוּנָא, מִד.

חֲמַל וְרַחַם עַל גְּשָׁמוֹתֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ בֵּית-יִשְׂרָאֵל, עַל כָּל גְּשָׁמוֹת וְרוּחוֹת וּנְפִשׁוֹת הַחַיִּים וְהַמְּתִים, וְתֵן לָנוּ בְּעַל שְׂדֵה אֲמָתֵי שְׂיוֹכֵל לְעַסֵּק בְּתַקוּן נַפְשֵׁנוּ וְרוּחֵנוּ וּנְשָׁמוֹתֵינוּ, שְׂיִהְיֶה לוֹ כַּח לְתַקֵּן כָּל הַנְּשָׁמוֹת שֶׁל הַחַיִּים וְהַמְּתִים, לְהַכְנִים כָּל הַנְּשָׁמוֹת מִחוּץ לַפְּנִים לְתוֹךְ הַשְּׂדֵה הַקְּדוֹשָׁה, וְלְעַסֵּק בְּכָל תַּקוּנֵיהֶם

וְצָרְכֵיהֶם, לְזוּרְעֵם וּלְנוֹטְעֵם וּלְהַשְׁקוֹתָם וּלְגַדְלָם
 וּלְהַצְמִיחָם וּלְהַרְבּוֹת פִּירוֹתֵיהֶם, וּלְתֵן הַרְחָקָה כְּרָאוּי
 בֵּין כָּל הָאֵילָנוֹת וְהַעֲשָׂבִים שֶׁלֹּא יִכְחִישׁוּ אֶחָד אֶת
 חֲבֵרוֹ חֵם וְשָׁלוֹם, וַיִּקְיָם מְהֵרָה מִקְרָא שְׁפָתוֹב, יֵשׁם
 מְדַבֵּר לְאַגַּם מַיִם וְאַרְץ צִיָּה לְמוֹצְאֵי מַיִם. וַיּוֹשֶׁב שָׁם
 רַעֲבִים וַיְכַוְּנוּ עִיר מוֹשָׁב. וַיִּזְרְעוּ שְׂדוֹת וַיִּטְעוּ כְרָמִים
 וַיַּעֲשׂוּ פְרֵי תְבוּאָה. וַיְבָרְכֶם וַיִּרְבוּ מְאֹד וּבְהַמָּתֶם לֹא
 יִמְעִיט: שם, סה.

הַלְכוֹת וּמְנַהֲגִים

א. יום ט"ו בשבט אף כי הוא מימי השוכבי"ם אין בו
 תענית כי הוא ראש השנה לפרות האילן, ובתקון
 המעשה אשר יעשה היום על הפרות בו נעשה
 תקון צדיק חי העולמים בסוד הנזכר בזהר
 בראשית, "ביומא תליתאה עבדא ארעא איבין
 מחילא דהאי צדיק דכתיב ויאמר אלהים תדשא
 הארץ וגו' עץ פרי דא עץ הדעת טוב ורע דאיהו

עביר איבין ופירין עשה פרי דא צדיק יסוד
דעלמא" כו'.

ב. ומנהג טוב להולכים בתמים להרבות בפרות
בעצם היום הזה ולומר דברי שירות ותשבחות
עליהן כאשר הנהגתי לכל החברים אשר עמדי,
ועם פי בדברי כתבי הרב זלה"ה לא נמצא מנהג
זה מכל מקום לדעתי תקון נפלא הוא בנגלה
ובנסתר.

טעם שהנהגה מהעולם הזה בלא ברכה נקרא גזלן

פי הנה הובא בירושלמי פרק עשרה יוחסין זה לשונו:
ישמעו ענוים וישמחו אמר ר' איבון עתיד אדם
לתת דין וחשבון על שראה מיני מגדים ולא אכל, רבי
אלעזר הוה מצמצם פריטי למיכל בהון מכל מילי חדש
עד פאן, וטעם הדבר שפשם שהנהגה מן העולם הזה
בלא ברכה נקרא גזלן מפני שעל ידי הברכה גורם

לְהַמְשִׁיךְ שִׁפְעַ עֲלִיּוֹן עַל יְדֵי כַח הַבְּרָכוֹת וְהַשָּׂר הַמְּמַנֶּה
עַל אוֹתוֹ הַפְּרִי הוּא מְתַמְלֵא מִשִּׁפְעַ זֶה כְּדֵי לְגַדֵּל הַפְּרִי
שְׂנִית, וְלָכֵן הִנֵּהנָה בְּלֹא בְּרָכָה גּוֹלָן הוּא כִּי אָכַל הַבְּרִיָּה
שֶׁהָרוּחַנִיּוֹת הִיָּה שׁוֹרָה בָּהּ וְכִלָּה וּמִנֵּעַ כַּח הַהוּא מִן
הָעוֹלָם וְהִיָּה רָאוּי לוֹ לְהַמְשִׁיךְ בְּרָכָה מִלְּמַעְלָה, וְהַכַּח
הַמְּמַנֶּה עַל זֶה בְּטַל וְרִיק מֵאוֹתוֹ הַשִּׁפְעַ שֶׁהִיָּה בִּידוֹ
וְלָכֵן נִקְרָא גּוֹלָן.

סדר ט"ו בשבט

הַרִינִי מְקִשָּׁר עֲצָמֵי לְכָל הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁבְּדוֹרֵנוּ,
וְלְכָל הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים שׁוֹכְנֵי עִפְרָ קְדוֹשִׁים
אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַמָּה, וּבִפְרֹט לְרַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ צְדִיק יְסוֹד
עוֹלָם גִּ'חֵל גִּ'זִּבְעַ מִ'קוֹר ח'כְּמָה, רַבֵּנוּ נַחְמָן בֶּן פִּינְגָא, ג
נַח נַחְמָן נַחְמָן מֵאוּמָן, זְכוּתָם יִגַּן עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל,
אֲמֵן. וְהִי גַעַם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יַדֵּינוּ כּוֹנֵנָה
עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יַדֵּינוּ כּוֹנֵנָהוּ.

סִגְלַת עֲשֵׂית הַתְּקוּן בַּט"ו בְּשֶׁבֶט לְתֵקוֹן

פְּגַם הַבְּרִית

- א. ומזרי ז"ל (הָאָרִי) הָיָה אוֹמֵר לְכוּן בְּאֲכִילַת פִּירוֹתֶיהֶן לְתֵקוֹן חֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן אֲשֶׁר חֲטָא בְּפִרוֹת הָאֵילָן, כִּי אָף כִּי כָּל יְמֵי שָׁנָה כָּל כּוֹנוֹתֵינוּ לְתֵקוֹן זֶה, מִכָּל מְקוֹם חֲבִיבָה מְצוּה בְּשַׁעֲתָה זֶה הַיּוֹם תִּחְלָה וְרֵאשׁ לְפִרוֹת הָאֵילָן.
- ב. וְאוּלָּם אָף כִּי מְצוּת הַיּוֹם לְהַרְבּוֹת בְּבִרְכוֹת, מִכָּל מְקוֹם הַיָּרֵא אֵת דְּבַר ה' יִהְיוּ עֵינָיו בְּרֵאשׁוֹ לְבַל יִכָּשֵׁל בְּתֵקוֹנֵנוּ בְּבִרְכָה שְׂאִינָה צְרִיכָה בְּאֲשֶׁר פְּשָׁתָהּ הַמְּסַפַּחַת הַזֹּאת בְּרַבַּת בְּנֵי עַמָּנוּ בְּשִׁבְתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים לְאִפּוֹשֵׁי בְּרִכוֹת חֲנָם, וּכְדִי לְהַשְׁלִים מֵאָה בְּרִכוֹת מִי שְׂיִישׁ לוֹ מִיְּנֵי פִרוֹת שְׂבִרְכוֹתֶיהֶן שְׁוֹת מִבִּיאָן לְפָנָיו אַחַת אַחַת זֶה אַחַר זֶה לְבָרֵךְ עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. (אלא יברך פעם אחת כל ברכה).

ג. וירא שמים לא יכרך על הדבר כגון אגוזים ולוזים עד שיראה הגרעין שבתוכו שמא התליע או נרקב ונמצא שברך לבטלה אם אין עוד מאותו המין לפניו כמו שכתב בספר החסידים סימן תתמ"ט.

ד. כתב רבי משה חגיז: ועוד הודיעך דבאשר האדם עץ השדה הנהגתי גם כן מה שראיתי מרבתי נשמתם ערן וממורי הנזכר לעיל (פנראה סבו רבי משה גלאנטי) שהיה נוהג בט"ו בשבט להרבות בברכות פרי האילן ולהתפלל לה' יתברך יחדש עלינו ועליהם שנה טובה. והיו נוהגים לאכול ט"ו מיני פרות אלו. ועל כל פרי שביאו כל אחד בפני עצמו שלא מדעת בעל הבית ללמד פרק אחד דהינו ח' פרקים דפאה, ג' פרקים דבפורים, ד' פרקים דראש השנה, שהם ט"ו: מוכא ב"ברכת אליהו".

[ישים לב במיוחד ביום זה לאכול פרות פשרים ללא חשש.
דהינו שאינם ערלה. שהם מעשרים, ושאין בהם חשש
שביעית וכמובן שנקיים מתולעים.]

רמז נתנו לסדר הברכות: מג"ע א"ש דהינו אם יש לפניו
מינים שונים ורוצה לאכול מהם - יקדים לברך בסדר הזה:
המוציא, מזונות, גפן, עץ, אדמה, שהכל. אם יש לפניו
פרות משבעת המינים יברך עליהם תחלה:
שימו לב! כל ברכה מברכים רק פעם אחת, אפילו אם יש
במה סוגים של פרות ששייכים לאותה ברכה]

תפילה להניצל ממואכלות אסורות

ובכן תעזרנו ברחמיך הרבים, שנזכה לשבר את תאות
אכילה בתכלית באמת, עד שלא יהיה לנו שום
תאוה גשמית לאכל ולשבע בשביל תאות והנאת
הגוף חם ושלו, רק כל אכילתנו ושתיתנו יהיה הכל
לשמך באמת, כדי שיהיה לנו כח לעסוק בתורתך
באמת, ונזכה לאכל בקדשה ובטהרה למען שמך לברך.

וְתִהְיֶה בְּעֶזְרֵנוּ וְתִשְׁמְרֵנוּ בְּרַחֲמֶיךָ הַגְּדוֹלִים, וְתִצְיָלֵנוּ
 מִכָּל מִינֵי מַאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת, הֵן מֵאֲסוּרֵי דְאוֹרֵי־תָא, הֵן
 מֵאֲסוּרֵי דְרֵבֶנָּן. וְתִשְׁמֹר אוֹתֵנוּ תָּמִיד, שְׁלֹא יֵאָרֶע לָנוּ
 שׁוּם מִכָּשׁוּל לְעוֹלָם חֵם וְשָׁלוֹם, וְלֹא יָבֹא לְתוֹךְ פִּינוּ
 שׁוּם מֵאֲכָל הָאֲסוּר לָנוּ. כִּי אַתָּה יְדַעְתָּ רַבּוֹנוּ דְּעִלְמָא
 כְּלָא, שְׂאֵי אִפְשָׁר לְבָשָׁר וְדָם לְהִזְהַר וּלְהִשְׁמֹר בְּעֶצְמוֹ
 מִכָּל מִינֵי מַאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת וּמִתַּעְרוּבוֹתֵיהֶם, אֲשֶׁר
 פְּרִטִיָּהֶם וְדִקְדוּקֵיהֶם רַבִּים מְאֹד וְעֶצְמוֹ מְסֻפָּר, וְאַתָּה
 יוֹדֵעַ גְּדֹל הַפְּגָם הָעֶצוּם הַפּוֹגֵם בְּנַפְשׁ יִשְׂרָאֵל עַל־יְדֵי
 מַאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת חֵם וְשָׁלוֹם. עַל כֵּן רַחֵם עָלֵינוּ
 לְמַעַנְךָ, וְעִזְרֵנוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ וְשִׁמְרֵנוּ אֶת נַפְשֵׁנוּ, שְׁנוֹכַח
 לְהִיּוֹת נִצּוּלִים וּפְרוּשִׁים וּמְבַדְּלִים לְגַמְרֵי מִכָּל מִינֵי
 מַאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת, מִנְּבִלוֹת וּמִרְפוֹת, מִשְׁקָצִים
 וּמִרְמָשִׁים... וְתִקְנֵים בָּנוּ מִקְרָא שְׂכָתוֹב, וְהִיִּיתֶם לִי
 קְדוֹשִׁים, כִּי קְדוֹשׁ אָנִי: לְקוּמֵי תְּפִלוֹת, יו.

דבורים על חשיבות הברכות ופרות ארץ ישראל

קצור לקו"מ תורה פח

א. צריך לזהר מאד שלא לאכל פרי קדם שנתבשל כל צרכו על האילן, כי יכול לאבד נפשו על-ידי-זה, גם אסור לתלש פרי קדם בשולו בשם שאסור לקוץ אילן קדם זמנו:

ב. בשמכרף הברכה על הפרי בכונה גדולה ובראות שמים פראוי, על-ידי-זה זוכה להנצל שלא לאבד נפשו על-ידי הפרי שלא נתבשל, ומאד צריכין לזהר בברכת הנהנין, בפרט בברכת הפרות, כי יש בהם אבדות הרבה שצריכין לבררם ולהעלותם:

ג. יש שאובדים אבדות על-ידי התאוות, בחינת: "תאות רשעים תאבד" (תהלים קי"ב ו). ואפלו מי שהוא צדיק אובד גם כן לפעמים בחינת: "יש צדיק אבד בצדקו" (קהלת ז' טו). ואפלו הצדיקים החופרים ומבקשים אחר אבדות, אובדים גם כן לפעמים,

בְּחִינַת: "יִחְפְּרוּ וַיֵּאבְדוּ" (תהלים פ"ג יח). וְדַע שֵׁישׁ מְלֹאךְ
 וְתַחֲתָיו כַּמָּה מְמַנִּים, וְכֻלָּם אוֹחֲזִים בְּיָדָם שׁוֹפְרוֹת
 וְחוֹפְרִים תָּמִיד וּמְבַקְשִׁים אַחַר אַבְדוֹת, וְתוֹקְעִים
 תְּקִיעָה תְּרוּעָה תְּקִיעָה, וְכִשְׁמוֹצָאִים אִיזָה אַבְדָּה
 נַעֲשֶׂה רַעֲשׁ וְשִׂמְחָה גְדוֹלָה:

וּבְלִקוּטֵי הַלְכוֹת:

עַקֵּר גְּלוּת מְצָרִים הִיְתָה לְתַקֵּן וּלְזַכֵּךְ וּלְבַרֵּר נִיצוּצֵי קָרִי
 שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן שֶׁמִּשָּׁם עָקַר כָּל הָאַבְדוֹת כַּנֶּ"ל.
 וְעַל-כֵּן הִיְתָה הַגְּאֻלָּה בְּחֻדְשׁ הָאָבִיב דִּיקָא, דִּהֲיֵנוּ בְּזִמְנָא
 שֶׁהַתְּבוּאָה וְכָל הַצְּמָחִים מִתְּבַשְׁלִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב,
 הַיּוֹם אַתֶּם יוֹצְאִים בְּחֻדְשׁ הָאָבִיב. וְכָתִיב, שָׁמֹר אֶת
 חֻדְשׁ הָאָבִיב. כִּי כְּבָר מְבֹאֵר לְעֵיל שְׁבֻתֵי הַפְּרוֹת וְהַצְּמָחִים
 יֵשׁ בָּהֶם אַבְדוֹת הַרְבֵּה. שֶׁמִּחֲמַת זֶה אָסוּר לֶאֱכֹל פְּרֵי
 קֳדָם שְׁנַתְּבַשְׁלָה וְכוּ' כַּנֶּ"ל. וְעַל-כֵּן יֵצִיאת מְצָרִים
 שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּקוּן הָאַבְדוֹת כַּנֶּ"ל, כִּי הַגְּלוּת הוּא
 בְּחִינַת אַבְדָּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, צֵאן אַבְדוֹת הָיוּ עִמִּי וְכוּ'
 (יְרֵמְיָה ג'). וְכָתִיב, וְאַבְדָּתָם בְּגוֹיִם וְכוּ'. וְהַגְּאֻלָּה הִיא

בְּחִינַת מְצִיאת הָאֲבֹדָה וְתִקּוּנָהּ. וְעַל-כֵּן הָיְתָה הַגְּאֻלָּה
 בְּחֹדֶשׁ נִסָּן בְּזִמְנֵי הָאֲבִיב דִּיקָא, כִּי בְּזִמְנֵי הָאֲבִיב, דִּהְיִינוּ
 בַּעֲת שְׁהִתְבּוּאָה וְהִצְמָחִים מִתְּבַשְׁלִים אֲזִי הוּא זְמַן
 מְצִיאת הָאֲבֹדָת הַנּוֹפְרוֹת לְעֵיל, כִּי זֶה עֶקֶר בְּחִינַת
 גְּדוּל כָּל הִצְמָחִים בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה שֶׁהַכֹּל הוּא בְּשִׁבִיל
 הָאֲבֹדָת הַנּוֹפְרוֹת לְעֵיל שְׁנַעְלָמִין בְּכָל הִצְמָחִים
 וְהַפְּרוֹת שְׁמִתְבָּרִין וְעוֹלִין בְּכָל שָׁנָה בַּעֲת צְמִיחָתָם.
 וְעַל-כֵּן אֲזִי הוּא זְמַן יְצִיאת מִצְרַיִם שְׁיִוְצָאִין מִגְּלוֹת
 מִצְרַיִם וְעוֹשִׂין אֲזִי פֶסַח בְּכָל שָׁנָה, כִּי אֲזִי דִיקָא בְּזִמְנֵי
 הָאֲבִיב עוֹלִין וּמִתְבָּרִין הַנִּיּוֹצָאוֹת שֶׁהֵם הָאֲבֹדָת שְׁזָהוּ
 בְּחִינַת יְצִיאת מִצְרַיִם כַּנ"ל. וְזֶהוּ שְׁכַתוּב בְּשִׁיר הַשִּׁירִים
 כְּשֶׁמְדַבֵּר מִגְּאֻלַת מִצְרַיִם, הַנִּצְנָנִים נִרְאוּ בְּאֶרֶץ וְכו',
 הַתְּאֵנָה חֲנֻטָה פְּגִיָה וְהַגְּפָנִים סְמֵדָר נִתְּנוּ רִיחַ קוֹמִי לְךָ
 וְכו'. כִּי הַגְּאֻלָּה תְּלוּיָה בְּזֶה שֶׁהַנִּצְנָנִים נִרְאוּ בְּאֶרֶץ וְכו',
 דִּהְיִינוּ שֶׁהִצְמָחִים עוֹלִין מִן הָאֶרֶץ, שְׁזָהוּ בְּחִינַת מְצִיאת
 הָאֲבֹדָת, שְׁזָהוּ בְּחִינַת יְצִיאת מִצְרַיִם כַּנ"ל. וְעַל-כֵּן
 נִקְרְאת הַגְּאֻלָּה בְּשֵׁם מְצִיָּאָה, כְּמוֹ שְׁכַתוּב, כַּעֲנָבִים

במדבר מצאתי ישראל. כבכורה בתאנה בראשיתה
 (הושע ט) וכו', הינו כנ"ל: כי עקר מציאת האבדות הם
 על-ידי בחינת פגנות אלול שעל-ידי זה זוכין למצא
 זוגנו בקדשה וכו' כנ"ל. וכונת אלול הם בחינת
 התורה קרא את יהושע (בסימן ו לקוטי חלק א), עין שם.
 כי שם מבאר שזהו סוד פגנת אלול, עין שם היטב.
 וכלל התורה הוא שצריכין לשוב בתשובה. ואז
 זוכין לכבוד אלקי...

ולבאר הענין יותר, כי גדול הפרות והצמחים בכל
 שנה הוא בבחינת מציאת האבדות וכנ"ל, כי
 האבדות הם בחינת ניצוצות הקדושים שנאבדו ונדרחו
 למקום שנאבדו ונדרחו על-ידי התאוות רעות כנ"ל.
 שצריך כל אחד להשתדל לחפשם ולבקשם מאד. וה'
 יתברך ברחמיו בכל שנה מסבב סבות בתחבולותיו
 שעל-ידי פח הצדיקים והכשרים אמתיים שבכל דור
 מתקים העולם ומגדל הצמחים בכל שנה שעקר
 צמיחתם וגדולם הוא כפי ברור האבדות הנזכרות

לְעִיל שָׂרָבם נְעֻלָּמִים בְּהַפְרוֹת וְהַצְמָחִים כַּמּוֹבֵן מִדְּבָרָיו
הַנּוֹזְכִּים לְעִיל, כִּי הַנִּיצוּצוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת הָאֲבֹדוֹת
הַנּוֹזְכִּים לְעִיל, אֵי אֶפְשָׁר לְבָרְרָם בְּפַעַם אַחַת וְלֹא
בְּשָׁנָה אַחַת, רַק צָרִיכִין בְּרוּרִים תְּרַבֵּה וְחַפּוּשׁ
וּבִקְשָׁה תְּרַבֵּה בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁבוּעַ וּבְכָל חֹדֶשׁ
וּבְכָל שָׁנָה. וְכַמוֹכֵן מִזֶּה בְּכַתְּבֵי הָאֶרֶץ וְ"ל. וּמִשָּׁם
גִּדְלִים כָּל הַפְּרוֹת וְהַצְמָחִים בְּכָל שָׁנָה: לְקוּטֵי הַלְכוֹת
בְּרַכַּת הַפִּירוֹת ה', אוֹת ה-ז.

אוֹצֵר הַיְרָאָה

צָרִיךְ כָּל אָדָם לְזַהֵר לְבָרֵךְ בְּרַכַּת הַפְּרוֹת בְּכַוְנָה
גְּדוּלָה, בְּדֵי שְׂיוּכָל לְמַצֵּא בְּחִינַת הָאֲבֹדוֹת הַנִּ"ל
שְׁצָרִיכִין לְזַהֵר מְאֹד לְבַקֵּשׁ הַיָּטֵב, כִּי זֶה כָּל הָאָדָם
שֶׁנִּבְרָא רַק בְּשִׁבִיל זֶה לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ אַחַר הָאֲבֹדוֹת
שֶׁהֵם בְּחִינַת נִיצוּצוֹת הַנְּפֹלִין הַנִּ"ל, וְכַשִּׁיבִקֵּשׁ וַיַּחְפֹּשׂ
הַיָּטֵב, בּוֹדָאֵי יִמְצֵא, כְּמֵאֵמֶר רַבּוֹתֵינוּ וְ"ל: יִגְעֵתִי וְלֹא
מִצָּאתִי, אֵל תִּאֱמִין. וְעַקֵּר קְבוּץ כָּל הָאֲבֹדוֹת וְהַחֲזֹרָתָם
אֶת הַקְּדוּשָׁה הוּא לְהַשִּׁיבָם לְקַדְשֵׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ

שְׁפָתוֹב: "אם יהיה נִדְחָךְ בְּקִצֵּה הַשָּׁמַיִם וְכוּ', וְהִבִּיאֲךָ אֶל הָאָרֶץ וְכוּ'", וְכִתִּיב: "וּבָאוּ הָאֲבָדִים בְּאֶרֶץ אֲשׁוּר וְכוּ' וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לֵה' בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלַיִם". וְעַל־כֵּן פְּרוּת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, הֵינּוּ שְׂבָעָה מִיַּיִן שְׁנֵשֶׁת־בְּחָה בְּהֵן אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, קוֹדֵמִין לְבִרְכָה, וְכֵן כָּל הַבְּרָכוֹת נִלְמְדִין מִבְּרַכַּת־הַמְּזוּן, וְעַקֵּר בְּרַכַּת־הַמְּזוּן הוּא עַל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל כִּי "ל כִּמָּה פְּעָמִים. כִּי זֶה עַקֵּר הַבְּרָכָה, לְגַלוּת קִדְשֵׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, שֵׁשֶׁם הַשְּׂבַת כָּל הָאֲבָדוֹת לְמִקוֹמָם כִּי"ל. וְעַל־כֵּן כָּל בְּרָכָה שֶׁאֵין בָּהּ מַלְכוּת אֵינָה בְּרָכָה, כִּי אֵלוֹ הָאֲבָדוֹת הֵם מְפֹרָזִין וְנִדְחִין בְּכָל הָעוֹלָם, וְעַל־יְדֵי שְׁמֻזְכִּירִין בְּבִרְכָה "מִלְּךָ הָעוֹלָם", הֵינּוּ שְׂמֻלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה וּבְכָל מְקוֹמוֹת מְמֻשְׁלָתוֹ, וְאֵין שׁוּם נִיצוּץ נֶאֱבָד וְנִדָּח מִמֶּנּוּ לְעוֹלָם, עַל־יְדֵי־זֶה בְּעֶצְמוֹ יְכוּלִין לְמַצֵּא הָאֲבָדוֹת מִכָּל מְקוֹם שֶׁהֵם (בְּרֻכּוֹת, אוֹת ס').

תְּפִילָּה

וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ שְׁנֵזֻפָה לְשִׁמּוֹר עֲצֻמְנוֹ תָּמִיד
שְׁלֵא לְאֹכּוֹל שׁוּם פְּרִי קוֹדֵם שְׁנֵת־בְּשִׁלָּה, וְגַם

שְׁלֵא נְתַלּוּשׁ שׁוּם פְּרִי קוֹדֵם זְמַנָּה. כִּי אַתָּה גְּלִית לָנוּ
עֵצִים הַהֶפְסֵד וְהַהֲזִיק שְׁיֻכַּל לְהַגִּיעַ לְהָאָדָם עַל-יַד־יָדָה,
כִּי יוּכַל לְאָבֵד אֶת נַפְשׁוֹ חֵם וְשָׁלוֹם עַל-יַד־יָדָה. רַבּוֹנוּ
שֶׁל עוֹלָם, רַחֵם עָלֵינוּ וְשִׁמְרָנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִזֶּה בְּרַחֲמֶיךָ
הַרְבִּים וּבְחֶסֶדֶיךָ הָעֲצוּמִים. וְעֲזָרְנוּ וְהוֹשִׁיעֵנו וְזַכְּנוּ
תְּמִיד לְבָרֶךְ בְּרַכַּת הַנְּהַנִּין וּבְפֶרֶט בְּרַכַּת הַפְּרוֹת בְּכֹנֶנָה
גְּדוּלָה וְעֲצוּמָה, וְלֹא נִזְרוֹק בְּרַכָּה מִתּוֹךְ פִּינוּ חֵם
וְשָׁלוֹם, רַק נִזְכֶּה תְּמִיד לְהַתְנַבֵּר וּלְהַתְחַזֵּק בְּכָל עֵז,
בְּכָל יַעַת שְׁנִרְצָה לְאָכּוֹל אֵיזָה פְּרִי אוֹ לִיהֲנוֹת מִהָעוֹלָם
הַזֶּה אֵיזָה הַנְּאָה, לְבָרֶךְ הַבְּרָכָה בְּכֹנֶנָה גְּדוּלָה כְּרֹאוּי,
בְּאִפֵּן שְׁלֵא יִזִּיק לְנַפְשֵׁנוּ כִּלְל כָּל מֵה שְׁנֹאכֵל וְנִשְׁתֶּה
וְנִהְנֶה מִמֶּנּוּ, רַק אֲדַרְבָּא נִזְכֶּה לְהַשְׁלִים אֶת נַפְשׁוֹתֵינוּ
וּלְהוֹסִיף בְּנַפְשֵׁנוּ חַיּוֹת דְּקַדְשָׁה וְהָאָרֶה גְּדוּלָה, עַל-יַד־יָדֵי
כָּל דְּבָר שְׁנֹאכֵל וְנִשְׁתֶּה מִמֶּנּוּ.

פְּסוּקִים מִדְּרָשִׁים וּבְרָכוֹת

חטָה

יקחו מאכל העשוי מן החטָה או שעוֹרָה - עוגות וכו' ויברכו עליו:

בְּרוּךְ אַתָּה יי א-לֵהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מִיַּי
מְזוֹנוֹת.

אחר שיאכלו מעט יאמרו פסוקים בענין חטָה ולחם:

(דברים פרק ח): וְשִׁמְרַתְּ אֶת מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְלַכֵּת
בְּדַרְכָיו וּלְיִרְאָה אֹתוֹ: כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מְבִיאֲךָ אֶל אֶרֶץ
טוֹבָה אֶרֶץ גְּחָלִי מַיִם עֵינַת וּתְהַמֹּת יִצְאִים בְּבִקְעָה
וּבְהָר: אֶרֶץ חֲטָה וְשַׁעֲרָה וּגְפֵן וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן אֶרֶץ זֵית
שָׁמֶן וּדְבַשׁ: אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְפַּנֵּת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם
לֹא תַחֲסֹר כָּל בָּהּ אֶרֶץ אֲשֶׁר אֲבִנֶיהָ בְרוֹזַל וּמֵהֲרָרֶיהָ
תַּחֲצֹב נְחֹשֶׁת: וְאָכַלְתָּ וְשָׁבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
עַל הָאֶרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ: הַשְּׁמֹר לָךְ פֶּן תִּשְׁפַּח
אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְבַלְתִּי שְׁמֹר מִצְוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְחֻקְתָּיו
אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוְךָ הַיּוֹם: פֶּן תֹּאכַל וְשָׁבַעְתָּ וּבַתִּים טָבִים
תִּבְנֶה וַיִּשְׁבַּתְּ: וּבִקְרָךְ וּצְאֲנָךְ יִרְבִּין וְכֶסֶף וְזָהָב יִרְבֶּה לָךְ
וְכָל אֲשֶׁר לָךְ יִרְבֶּה: וְרַם לְבַבְךָ וְשִׁכַּחְתָּ אֶת יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ הַמוֹצִיאֲךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים:

המוֹלִיבְדָּ בַּמִּדְבָּר הַגָּדֹל וְהַנּוֹרָא נָחַשׁ שָׂרָף וְעָקַרְב
וְצִמְאוֹן אֲשֶׁר אֵין מַיִם הַמוֹצִיא לָךְ מַיִם מִצּוֹר הַחֲלָמִישׁ:
הַמֵּאֲכֶלְךָ מִן בַּמִּדְבָּר אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּן אֲבֹתֶיךָ לְמַעַן
עֲנִתְךָ וּלְמַעַן נִסִּיתְךָ לְהִיטִבְךָ בְּאַחֲרִיתְךָ: וְאָמַרְתָּ בְּלִבְּךָ
כַּחֲוֵי וְעֵצִים יָדֵי עֲשָׂה לִי אֶת הַחֵיל הַזֶּה: וְזָכַרְתָּ אֶת יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ כִּי הוּא הִנְתֵּן לָךְ כַּח לַעֲשׂוֹת חֵיל לְמַעַן הָקִים
אֶת בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם בְּיוֹם הַזֶּה:

בְּזִמְן שְׁהַדְגָן רַב בְּעוֹלָם, זֶה סִימָן לְלֵדַת זְכָרִים, וּבְזִמְן
שְׁהַיִּין רַב בְּעוֹלָם, זֶה סִימָן לְלֵדַת נְקִבּוֹת: סֵפֶר הַמִּדּוֹת,
בְּנִים יח.

טַעַם דָּגָן מִבֵּיא דַעַת לְאָדָם: שֵׁם, דַעַת ה.

שְׁעוֹרָה

יִכָּל לְקַחַת בִּירָה אוֹ דָבָר אַחֵר מִשְׁעוֹרָה.

גִּפּוֹן

יִכְרְכוּ עַל כּוֹס יַיִן אוֹ מִיַּץ עֲנָבִים:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגִּפּוֹן.

חֲמֵרָא וְרִיחָנֵי פְּקָחִין: סֵפֶר הַמִּדּוֹת, דַעַת ו'.

טוֹב לֹאמַר מִזְמוֹר תְּהִלִּים זֶה:

פְּרָכִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה, יְהוָה אֱלֹהֵי גְדֻלַּת מְאֹד הוֹדֵוּ
 וְהִדְרֵוּ לְבִשְׁתָּ: עֵטָה אֹר כִּשְׁלֵמָה נוֹטָה שָׁמַיִם
 כִּירִיעָה: הַמְקַרָּה בְּמַיִם עֲלִיּוֹתָיו הַשָּׁם עָבִים רְכוּבוֹ
 הַמְהַלֵּךְ עַל כְּנָפֵי רוּחַ: עֲשֵׂה מְלֹאכֵיו רוּחוֹת מְשֻׁרְתָיו
 אֵשׁ לְהֵט: יָסֵד אֶרֶץ עַל מְכוּנֵיהָ בַּל תִּמוּט עוֹלָם וָעֶד:
 תְּהוֹם כְּלָבוּשׁ כְּפִיתוֹ עַל הָרִים יַעֲמְדוּ מַיִם: מִן גַּעֲרַתְךָ
 יִגּוֹסוּן מִן קוֹל רַעֲמֶךָ יַחֲפֹזוּן: יַעֲלוּ הָרִים יִרְדּוּ בְּקַעוֹת
 אֵל מְקוֹם זֶה יִסְדֹּת לָהֶם: גְּבוּל שְׁמֹתָ בַּל יַעֲבְרוּן בַּל
 יִשׁוּבוּן לְכַסּוֹת הָאָרֶץ: הַמְשַׁלַּח מַעֲיָנִים בְּנַחְלִים בֵּין
 הָרִים יִהְלֹכוּן: יִשְׁקוּ כָּל חֵיתוֹ שְׂדֵי יִשְׁבְּרוּ פְּרָאִים
 צְמָאִם: עֲלִיָּהֶם עוֹף הַשָּׁמַיִם יִשְׁכּוּן מִבֵּין עֶפְאִים יִתְּנוּ
 קוֹל: מִשְׁקָה הָרִים מַעֲלִיּוֹתָיו מִפְּרִי מַעֲשֵׂיךָ תִּשְׁבַּע
 הָאָרֶץ: מִצְמִיחַ חֲצִיר לְבַהֲמָה וְעֵשֶׂב לְעַבְדַּת הָאָדָם
 לְהוֹצִיא לָחֶם מִן הָאָרֶץ: וַיֵּין יִשְׁמַח לְבַב אֲנוּשׁ לְהַצְהִיל
 פָּנִים מִשְׁמָן וּלְחֶם לְבַב אֲנוּשׁ יִסְעֵד: יִשְׁבְּעוּ עֲצֵי יְהוָה
 אֲרִזֵּי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע: אֲשֶׁר שָׁם צִפְרִים יִקְנְנוּ חֲסִידָה
 בְּרוּשִׁים בֵּיתָה: הָרִים הַגְּבוּהִים לִיעֲלִים סְלָעִים מַחֲסֵה
 לְשֹׁפְנִים: עֲשֵׂה יָרַח לְמוֹעֲדִים שְׁמֵשׁ יָדַע מְבוֹאוֹ: תִּשְׁתַּחֲוֶה
 חֲשָׁךְ וַיְהִי לַיְלָה בּוֹ תִרְמַשׁ כָּל חֵיתוֹ יַעַר: הַכְּפֹרִים
 שְׂאֲגִים לְטָרֶף וּלְבִקֵּשׁ מֵאֵל אֲכָלָם: תִּזְרַח הַשָּׁמֶשׁ

יֵאָסְפוּן וְאֵל מְעוֹנְתֶם יִרְבְּצוּן: יֵצֵא אָדָם לַפְעֵלוֹ
וְלַעֲבֹדְתוֹ עֲדֵי עָרֵב: מָה רַבּוֹ מַעֲשֵׂיךָ יְהוָה כֹּלֶם בְּחֻכְמָה
עֲשִׂיתָ מִלְּאֵה הָאָרֶץ קִנְיָנְךָ: זֶה הַיָּם גְּדוֹל וְרַחֵב יָדַיִם
שָׁם רָמַשׁ וְאִין מִסְפָּר חַיּוֹת קִטְנּוֹת עִם גְּדֻלוֹת: שָׁם
אֲנִיּוֹת יִהְלְכוּן לְוִיַּתָּן זֶה יִצְרֶתָ לְשֹׁחֵק בּוֹ: כֹּלֶם אֱלֹהֶיךָ
יִשְׁבְּרוּן לְתֵת אֲכָלֶם בְּעֵתוֹ: תִּתֵּן לָהֶם יִלְקִטוּן תִּפְתַּח
יָדְךָ יִשְׁבְּעוּן טוֹב: תִּסְתִּיר פְּנֵיךָ יִבְהַלּוּן תִּסְרַף רוּחָם
יִגְעוּן וְאֵל עֲפָרֶם יִשׁוּבוּן: תִּשְׁלַח רוּחְךָ יִבְרָאוּן וְתִחַדְּשׁ
פְּנֵי אָדָמָה: יְהִי כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְהוָה
בְּמַעֲשָׂיו: הַמְבִיט לָאָרֶץ וְתִרְעַד יַנַּע בְּהָרִים וַיַּעֲשֶׂנוּ:
אֲשִׁירָה לִיהוָה בְּחַיֵּי אֲזֻמְרָה לְאֱלֹהֵי בְעוֹדֵי: יַעֲרֵב עָלָיו
שִׂיחֵי אֲנָכִי אֲשַׂמַּח בִּיהוָה: יִתְמוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ
וְרִשְׁעִים עוֹד אֵינָם בְּרַכֵּי נַפְשֵׁי אֶת יְהוָה הַלְלוּיָהּ: (תהלים)

(פרק קד)

יְקַדִּים פְּרוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּלוֹמַר שְׁבַעַת הַמִּינִים. אִם יֵשׁ זֵית
יִבְרַךְ עָלָיו תִּחְלָה כִּי הוּא הַקּוֹדֵם. וְכִשְׁמִבְרָכִים עָלָיו
פּוֹטְרִים אֶת כָּל פְּרוֹת הָעֵץ שֶׁעַל הַשְּׁלַחַן. אִם לֹא
יִבְרַךְ עַל תְּמָר אוֹ תְּאֵנָה אוֹ רְמוֹן.

עַל כָּל פְּרֵי הָעֵץ מִבְּרַךְ: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
מְלֶכֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הָעֵץ:

על פְּרֵי הָאֲדָמָה מְבֻרָךְ: בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הָאֲדָמָה.

בְּרַכַּת שֶׁחֵינּוּ :

הָאוֹכֵל פְּרֵי חֲדָשׁ הַגָּדֹל בְּזִמְנָן קְבוּעַ בְּשָׁנָה וּמִתְחַדֵּשׁ
מִשָּׁנָה לְשָׁנָה מְבֻרָךְ (וְלֹא עַל פְּרֵי מֵיבֶשׁ יִשָּׁן):

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
שֶׁחֵינּוּ וְקִיַּמְנוּ וְהַגִּיעֵנוּ לְזִמְנָן הַזֶּה:

טוֹב לֹאמַר מִדְּרָשׁ אוֹ פְּסוּקִים עַל פְּרוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי
הַבְּרָכָה וְהָאֲכִילָהּ.

"אֶרֶץ זֶבֶת חֶלֶב וְדִבְשׁ" אֶרֶץ שֶׁפְּרוֹתֶיהָ שְׂמֵנִים כְּחֶלֶב
וּמִתּוֹקִים כְּדִבְשׁ: פֶּעַם אַחַת נִכְנָס רַבִּי לְבִנְיָ-בְּרַק
וּמִצָּא שָׁם אֲשָׁכּוֹל עֲנָבִים רוֹבֵץ כְּעֵגֶל בֶּן שְׁלֹשׁ שָׁנִים.
פֶּעַם אַחַת הֶלֶךְ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְסַכְנִין וּמִצָּא עֵז רְבוּצָה
תַּחַת הַתְּאֵנָה וְחֶלֶב שׁוֹתֵת מִמֶּנָּה וְדִבְשׁ יוֹצֵא מִן
הַתְּאֵנָה וּמִתְעַרְבִין זֶה בָּזֶה."

זֵית

זֵית רַעֲנָן יִפֶּה פְּרֵי תֹאֵר קָרָא ה' שְׂמִיךְ" כְּשֵׁם
שֶׁהַשָּׁמֶן מֵאִיר - כֶּךָ בִּיהֵמ"ק מֵאִיר לְכֹל הָעוֹלָם.

שָׁנָאֵמֵר (ישעיה ס) "וְהִלְכוּ גוֹיִם לְאוֹרֵךְ", לָכֵן נִקְרָאוּ
אֲבוֹתֵינוּ זֵית רַעְנָן שֶׁהֵם מְאִירִים לְכָל בְּאֻמוֹנָתָם" (שְׁמוֹת
רַבָּה פֵרֶשֶׁה לו)

שְׁמוֹן-זֵית מִפְקַח הַלֵּב: סֵפֶר הַמּוֹדוֹת, דַּעַת טו.

תָּמָר

דַּרְשׁ רַבִּי חֵיָא בַר לֹוִיִּינִי: מַאי (תהלים צ"ב) "צַדִּיק -
כִּתְמוֹר יִפְרַח כְּאֶרֶז בְּלִבְנוֹן יִשְׁגֶּה", אִם נֹאמֵר תָּמָר
לָמָּה נֹאמֵר אֶרֶז, וְאִם נֹאמֵר אֶרֶז לָמָּה נֹאמֵר תָּמָר?
אֵילֹו נֹאמֵר תָּמָר וְלֹא נֹאמֵר אֶרֶז הֵייתִי אוֹמֵר: מַה תָּמָר
אֵין גִּזְעוּ מִחֲלִיף - אִף צַדִּיק חָם וְחֲלִילָה אֵין גִּזְעוּ
מִחֲלִיף, לְכַךְ נֹאמֵר אֶרֶז. אֵילֹו נֹאמֵר אֶרֶז וְלֹא נֹאמֵר
תָּמָר, הֵייתִי אוֹמֵר: מַה אֶרֶז אֵין עוֹשֶׂה פְרוֹת - אִף
צַדִּיק חָם וְחֲלִילָה אֵין עוֹשֶׂה פְרוֹת, לְכַךְ נֹאמֵר תָּמָר
וְנֹאמֵר אֶרֶז. (תְּלִמוּד בְּבִלִי מִסְכַּת תַּעֲנִית דָּף כה עמוד א)

תָּמָרִים מִבְּטָלִין דְּאֵגָה: סֵפֶר הַמּוֹדוֹת, עֲצוֹת לַה.

תַּאנָּה

אָמַר רַבִּי חֵיָא בַר אֲבָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מַאי דְכַתִּיב
"נוֹצֵר תַּאנָּה יֹאכֵל פְּרִיָּה?" לָמָּה נִמְשְׁלוּ דְבָרֵי

תורה תאנה? מה עין תאנה זה כל זמן שאדם
ממשמש ביה מוצא ביה תאנים. אף דברי תורה כן כל
זמן שאדם הונה בהם מוצא בהם טעם טוב.

רמז

אמר ריש לקיש: פושעי ישראל אין אור גיהנם שולטת
בהן קל וחומר ממזבח הזהב, מה מזבח הזהב
שאין עליו אלא כעובי דינר זהב עמד כמה שנים ולא
שלטה בו האור, פושעי ישראל שכלאין מצות כרמז
שנאמר (שיר השירים ו'): "כפלה הרמז רקתך". ואמר
רבי שמעון בן לקיש: אל תקרי רקתך אלא ריקתך,
שאפילו ריקנין שבך מלאין מצות כרמז - על
אחת כמה וכמה. (ערוכין דף יט עמוד א)

אמר שלמה המלך עליו השלום (קהלת ח), ושבתתי
אני את השמחה אשר אין טוב לאדם וכו' כי אם
לאכל ולשתות ולשמח, שדרשו רבותינו זכרוננו
לברכה, לאכל ולשתות ולשמח בשבתות וימים
טובים, כי באמת מי שהוא בכלל האמונה הקדושה
האמתית יש לו לשמח כל ימיו בכל עת ובכל רגע,
כשיזכר את עצמו הטובה והחסד הנפלא שעשה

השם יתברך עמנו על-ידי משה רבנו עליו השלום אשר פתח את עינינו והמשיך עלינו את האמונה הקדושה להאמין בה' ובמשה עבדו, לקיים תורתו ומצותיו הקדושים בכל יום, אשר אפלו פושעי ישראל מלאים מצות כרמון וכלנו מאמינים באלקים חיים ומלך עולם, חי לעד וקיים לנצח אדון כל לעלא מן כלא ולית לעלא מנה. יתברך שמו כפי כל חי לנצח ואי אפשר לבאר בכתיב ובעל פה עצם השמחה הזאת כי לגדלתו אין חקר כי השמחה הזאת הוא לכל חד כפום מה דמשער בלבה בבחינת נודע בשערים בעלה וכו', כמבאר מזה במקום אחר: לקוטי הלכות. תפילה ד', ח'.

תפילה

עזרני וזכני והורני הדרך לזכות לזה באמת, שאזכה בכל-עת אשר ירצו להתגבר עלי חס ושלום עצבות ומרה שחורה ויגון ואנחה, על-ידי עונותי ופשעי הרבים והעצומים מאד, וירצו להחליש את דעתי ולרשל את ידי כאלו אפס תקונה חס ושלום, שתעזרני ותושיעני בחסדיך הרבים והגדולים, להתגבר עליהם בכל עז ותעצומות, ולכלי לפל בדעתי

בְּשׁוּם אַפֵּן בְּעוֹלָם, רַק לְהִתְחַזֵּק וּלְהִתְגַּבֵּר בְּכָל הַפְּחוֹת
 לַחֲפֵשׁ וּלְעֵינַי וּלְבַקֵּשׁ וּלְמַצֵּא בִּי זְכוּת וּנְקֻדּוֹת טוֹבוֹת
 שְׁזָכִיתִי לַעֲשׂוֹת מֵעוֹדֵי עַד הַיּוֹם הַזֶּה, כִּי בְּאֵמֶת גַּם
 בְּעֵצִים פְּחִיתוּתִנוּ וְשִׁפְלוּתִנוּ וּבְעֵצִים רַבּוּי פְּגָמֵנוּ,
 אֶף-עַל-פִּי-כֵן חֲסִדְךָ גָּבַר עָלֵינוּ, וְזָכִיתִנוּ בְּרַחֲמֶיךָ
 בְּכָל-עֵת לַחֲטָף בְּכָל פֶּעַם אֵיזָה מִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים.
 וְכַאֲשֶׁר אַתָּה מְשַׁבַּח וּמְפָאֵר וּמְחַבֵּב אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
 בְּגִלּוֹתָם וּשְׁפִלוּתָם, כְּפָלַח הָרַמּוֹן רַקֶּתְךָ, אֲפִלּוּ פּוֹשְׁעֵי
 יִשְׂרָאֵל מְלֵאִים מִצְוֹת כְּרַמּוֹן. וְאִם גַּם הַמִּצְוֹת בְּעֵצֵמֶן
 שְׁאֵנוּ עוֹשִׂין הֵם מְלֵאִים פְּסֻלָּת, פְּגִיזוֹת וּמַחֲשָׁבוֹת זְרוֹת
 וּבִלְבוּלִים, וְעֵדִין לֹא עָשִׂינוּ מֵעוֹלָם שׁוּם מִצְוָה
 בְּשִׁלְמוֹת, אֶף-עַל-פִּי-כֵן, אִי אֶפְשֶׁר שְׁלֵא יִהְיֶה בָּהֶם
 אֵיזָה נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, כִּי בְּכָל מִצְוָה וּמִצְוָה שְׁזָכִינוּ כָּל
 אֶחָד וְאֶחָד לַעֲשׂוֹת לְפַעֲמִים, הֵן צִיצִית אוֹ תְּפִלִּין, אוֹ
 קְבֻלַּת שְׁבֻתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים, אוֹ אֵיזָה צְדָקָה וּגְמִילוּת
 חֶסֶד, וְהִרְחָקוֹת מֵאֲכֻלוֹת אִסּוּרוֹת, וְכוּ' וְכוּ', בְּוַדַּי יֵשׁ
 בְּכָל מִצְוָה וּמַעֲשֵׂה טוֹב אֵיזָה נְקֻדָּה טוֹבָה עַל כָּל פְּגָמִים.
 וְעַל-יְדֵי אֵלּוּ הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת רְאוּי לָנוּ לְשִׂמְחָה כָּל יָמֵינוּ
 לְעוֹלָם, אֲפִלּוּ בְּעֵצִים גְּרִיעוּתֵינוּ, מֵהַ שְׁזָכִינוּ לְגֵרֵם
 נַחַת-רוּחַ לְפָנֶיךָ בְּאֵיזָה נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת שְׁזָכִינוּ כָּל יְמֵי

חיינו. ועל-ידי-זה נזכה לכנס לכף זכות באמת, ולשמה את נפשנו תמיד, באפן שנוזכה לשוב בתשובה שלמה באמת על-ידי-זה. כי אני מאמין באמונה שלמה שעל-ידי הדרך וצנור החסד הנפלא הזה, יש תקוה גם לי, ואפלו לכל פושעי ישראל הגרועים מאד, לזכות מעתה לתשובה שלמה באמת ולהיות בשמחה תמיד: לקוטי תפילות, צ'.

אגוז

ואגוזים זה בחינת אל גנת אגוז ירדתי וכו', ופרש רש"י למה נמשלו ישראל באגוז, מה אגוז קלפתו קשה ובתוכו מגורות של מאכל כך ישראל וכו', אפלו פושעי ישראל מלאים מצוות פרמון וכו'. דבר אחר, מה אגוז אף-על-פי שאתה משליכו בתוך הרפש והפיט אין מה שבתוכו נמאס אף ישראל וכו'. הינו כנזכר לעיל שאף-על-פי שכל אחד מישראל עובר בגליות שעקרם גלות התאוות כמו שעוברים, אף-על-פי-כן אין מה שבתוכם נמאס, כי אדרבא דיקא על-ידי הקלפה הקשה שעל האגוז שקשה מאד מאד לשברה, על-ידי זה דיקא אין מה שבתוכם נמאס

כמוכן מהמשל בחוש. כי הקלפה שומר לפרי פידוע.
 כי כל הרפש והטיט המאוס מאד שמתגלגל האגוז
 בתוכם אין בו פח למאס את המאכל שבפנימיות
 האגוז מחמת שהקלפה הקשה מגנת עליו וכו'. ולסוף
 ירחצו במים הרפש והטיט וישברו הקלפה הקשה
 ויציא המאכל נקי ונך והכל בכח הצדיק הנזכר לעיל:
 לקוטי הלכות תפילת ערבית אות צ"ה.

תפילה לאתרוג ומיניו

ותזכנו לקיים מצות אתרוג ומיניו בשלמות בזמנו
 בראוי. ונזכה שיהיה לנו תמיד אתרוג נאה
 וכשר ומהדר בכל מיני הדור, בתכלית השלמות
 וההדור, ותגלה פאר הדרת קדשת עמך ישראל
 בעולם, ובפרט פאר הדרת יפי קדשת הצדיקים
 והפזרים האמתיים, עד אשר ישתוקו ויכספו כל
 באי עולם לכלל בהם, להכליל בשמם ותפארתם,
 וישבו כל באי עולם לילך בדרכיהם לעשות רצונך
 באמת כל ימיהם לעולם:

רבנו של עולם, מלכנו ואלהינו, מלא משאלותינו
 ברחמים, וזכנו לבא לכל מה שבקשנו מלפניך,

באפן שנוֹכַח לְהַפְלִיל בְּאַמַּת בְּתוֹךְ שְׁמֵךְ הַגָּדוֹל
וְהַקְדוֹשׁ לְעוֹלָמִי עַד וּלְנִצְחַ נְצָחִים. וַיִּתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ
שְׁמֵךְ הַגָּדוֹל עַל יְדֵינוּ תָּמִיד, וַיְקִים מִקְרָא שְׁפָתוֹב,
וַיִּרְאוּ גוֹיִם אֶת שֵׁם יְהוָה וְכָל מַלְכֵי הָאָרֶץ אֶת כְּבוֹדְךָ.
יְהִי שֵׁם יְהוָה מְבָרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. עֲזָרְנוּ אֱלֹהֵי
יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֵךְ וְהַצִּילְנוּ וְכִפֵּר עַל חַטָּאתֵינוּ
לְמַעַן שְׁמֵךְ. בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֲשֵׂה
נִפְלְאוֹת לְבָדוֹ וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וַיִּמְלֵא כְבוֹדוֹ
אֶת כָּל הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן: לְקוּטֵי תַפְלוֹת חֶלֶק שְׁנֵי, לַג.

וּזְכַנּוּ לְאַתְרוֹג נָאֵה בְּחַג הַסְּפֹת הַקְּדוֹשׁ, שְׂיִהְיֶה לָנוּ
אֶתְרוֹג נָאֵה וְכִשֵּׁר בְּאַמַּת וּמְהַדָּר בְּכָל מִינֵי הַדּוֹר,
וְלוֹלֵב וְהֵדֵם וְעֶרְבָה כְּשֵׁרִים וְנָאִים וּמְהַדָּרִים, וְנוֹכַח
לְקִים מִצּוֹת נְטִילַת אַרְבַּע מִיָּנִים בְּזִמְנוֹ בְּתַכְלִית
הַשְּׁלֵמוֹת בְּקִדְשָׁהּ וּבְטַהֲרָה גְדוֹלָה, בְּאַהֲבָה וּבִירְאָה
בְּשִׂמְחָה וְחֻדוּהָ רַבָּה וְעִצּוּמָה. וְאַזְכֶּה לֹאמַר הַלֵּל שְׁלֵם
בְּכוּנָה גְדוֹלָה בְּאַמַּת עִם כָּל הָאַרְבָּעָה מִיָּנִים
וְהוֹשְׁעֵנוֹת, וְלִנְעֻנֵעַ כָּל הַנְּעֻנְעִים הַקְּדוֹשִׁים וְלְהַקִּיף
הַהַקְפּוֹת הַנּוֹרְאוֹת, וְהַכֵּל בְּאַהֲבָה וּבִירְאָה וּבְשִׂמְחָה
רַבָּה וְעִצּוּמָה, בְּכוּנַת הַלֵּב בְּאַמַּת וּבְדַבְּקוֹת נִפְלְאָה
וּבְהַתְּלַהֲבוֹת גְּדוֹל לְשְׁמֵךְ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרְאָה

בְּאֵמֶת וּבְתַמִּים, כְּרִצֹּנָךְ וְכִרְצוֹן צְדִיקֶיךָ הָאֲמִתִּים,
 וְאִזְכָּה עַל יְדֵי הַנְּעֻנָּעִים לְהַמְשִׁיךְ הָאָרֶה מִהַמְּחִין
 שְׁפָרְאֵשׁ לְתוֹךְ הַשְּׂשָׁה קְצוֹת, וּמִשָּׁם יְהִי גִמְשָׁכִין
 הַמְּחִין לְבַחֲנֵת מַלְכוּת, וְיִתְגַּלֶּה מַלְכוּתְךָ לְעֵין כָּל,
 וְנִזְכָּה לְהוֹדִיעַ לְבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרֹתֶיךָ וְכְבוֹד הַדָּר
 מַלְכוּתְךָ, וְיִדַּע כָּל פְּעוּל כִּי אַתָּה פְּעַלְתָּ וְיִבִּין כָּל יִצְוֹר
 כִּי אַתָּה יִצְרָתוֹ. וְכָל אֲשֶׁר נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים בְּאֶפְיוֹ יִתְנוּ
 כְּבוֹד וְהַדָּר לְמַלְכוּתְךָ: שם, נו.

סְפֹר הַגֵּן

בַּיּוֹם הַשְּׁנִי נֶשֶׁל שִׁבְעַת יְמֵי הַמְּשִׁתָּה חֲזָרוּ וְזָכְרוּ הַזּוּג הַזֶּה
 אֶת הַבְּעֻטְלִיר הַשְּׁנִי, הֵינּוּ הַחֲרֵשׁ שֶׁהֲחִיָּה אוֹתָם וְנָתַן
 לָהֶם לֶחֶם. וְהָיוּ בּוֹכִים וּמִתְנַעֲגָעִים: אֵיךְ לוֹקְחִין לְכָאֵן אֶת
 אוֹתוֹ הַבְּעֻטְלִיר הַחֲרֵשׁ שֶׁהֲחִיָּה אוֹתָנוּ כִּנְ"ל? בְּתוֹךְ שֶׁהָיוּ
 מִתְנַעֲגָעִים אַחֲרָיו, וְהִנֵּה הוּא בָּא וְאָמַר הִנְנִי. וְנִפְּלַ עֲלֵיהֶם
 וְנִשַּׁק אוֹתָם, וְאָמַר לָהֶם: עַתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם בְּמִתְנָה
 שֶׁתְּהִיוּ כְּמוֹנֵי, שֶׁתְּחִיו חַיִּים טוֹבִים כְּמוֹנֵי. כִּי בְּתַחֲלָה בִּרְכָתִי
 אֲתַכֶּם בְּזוֹה, וְעַתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם חַיִּים טוֹבִים שְׁלִי, בְּמִתְנָה
 גְּמוּרָה לְדַרְשָׁה. וְאַתֶּם סוֹבְרִים שְׁאֲנִי חֲרֵשׁ? אֵין אֲנִי חֲרֵשׁ
 כָּלָל. רַק שֶׁכָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ אֵינוֹ עוֹלָה אֶצְלִי לְכֻלּוֹם,
 שֶׁאֲשַׁמַּע הַחֲסְרוֹן שְׁלָהֶם. כִּי כָּל הַקּוֹלוֹת, כָּלֵם הֵם מִן

חסרונות. כי כל אחד ואחד צועק על חסרונו. ואפלו כל השמחות שבעולם, כלם הם רק מחמת החסרון ששמח על החסרון שחסר לו ונתמלא. ואצלי כל העולם בלו אינו עולה לכלום, שיכנסו באזני החסרון שלהם. כי אני חי חיים טובים שאין בהם שום חסרון. ויש לי הספמה על זה שאני חי חיים טובים מן המדינה של עשירות. וחיים טובים שלו היו שהיה אוכל לחם ושותה מים. (וספר להם) כי יש מדינה שיש בה עשירות גדול, שיש להם אוצרות גדולים. פעם אחת נתקבצו, והתחיל כל אחד להתפאר עם חיים טובים שלו, איך הוא חי חיים טובים. וכן ספר כל אחד ואחד מסדר החיים טובים שלו.

ועניתי ואמרתי להם, אני חי חיים טובים שהם טובים יותר מחיים טובים שלכם. והא ראיה, כי אם אתם חיים חיים טובים, אראה אם תוכלו להושיע את מדינה פלונית. היות שיש מדינה שהיה להם גן. והיה באותו הגן פרות שהיה להם כל מיני טעמים שבעולם. גם היה שם כל מיני ריחות שבעולם, גם היו שם כל מיני מראה כל הגוננין וכל (הקוויאטין) שבעולם, הכל היה שם באותו הגן.

והיה על הגן גנני אחד שקורין (אגראדניק). והיו בני אותו המדינה חיים חיים טובים על ידי אותו הגן. ונאבד שם הגנני. וכל מה שהיה שם באותו הגן, בודאי מכרח

להיות כלה ונפסק, מאחר שאין שם הממנה דהינו הגנני. אבל אף על פי כן היו יכולים לחיות מן הספידים שבגן. ובא עליהם מלך אכזר על אותה המדינה ולא היה יכול לעשות להם דבר. והלך וקלקל את החיים טובים של המדינה, שהיה להם מן הגן. ולא שקלקל את הגן, רק שהשאיר שם באותה המדינה ג' פתות עבדים, וצוה עליהם שיעשו מה שפקד עליהם. ועל ידי זה קלקלו את הטעם. שעל ידי מה שעשו שם, כל מי שירצה לטעם איזה טעם יהיה טעם גבלה. וכן קלקלו את הריח, שכל הריחות יהיה להם ריח חלבנה. וכן קלקלו את המראה, שהחשיכו את העינים כאלו יש עננים ועבים (הכל על ידי מה שעשו שם, באשר צוה עליהם מלך האכזר כנ"ל). ועתה אם אתם חיים חיים טובים, אראה אם תוכלו להושיע אותם. ואני אומר לכם (כל זה דברי החרש הנ"ל) שאם לא תושיעו אותם ויכלו הקלקולים הנ"ל של אותו המדינה להזיק לכם גם-כן. והלכו העשירים הנ"ל אל אותו המדינה, וגם אני הלכתי עמהם. וגם בדרך הלזכר היו חיים גם-כן כל אחד ואחד חיים טובים שלו, כי היו להם אוצרות כנ"ל. כשבאו סמוך להמדינה, התחיל להתקלקל גם אצלם הטעם ושאר הדברים, והרגישו בעצמם שנתקלקל אצלם. ואמרתי להם: אם עתה, שעדין לא נכנסתם אצלם כבר נתקלקל אצלכם הטעם וכו', ואיך

יְהִי־אִם תִּפְנְסוּ לְשֵׁם? וּמִכָּל שָׂפָן אֵיךְ תּוּכְלוּ לְהוֹשִׁיעַ אוֹתָם. וְלִקְחֹתִי לֶחֶם שְׁלִי וּמִים שְׁלִי וְנָתַתִּי לָהֶם. וְהִרְגִישׁוּ בְלֶחֶם וּמִים שְׁלִי כָּל הַטְּעָמִים (וְכָל הַרִיחוֹת וְכו') וְנָתַתְקַן מִה שְׁנַתְקַלְקַל אֶצְלָם.

וּבְנֵי הַמְּדִינָה הַגִּ'ל, הֵינּוּ הַמְּדִינָה שֶׁהָיָה שָׁם הַגֶּן הַגִּ'ל, הַתְּחִילוּ לִפְקַח עַל תְּקוּן הַמְּדִינָה שְׁנַתְקַלְקַל אֶצְלָם הַטְּעַם וְכו' כַּגִּ'ל. וְנִתְיָשְׁבוּ, הַיּוֹת שִׁישׁ מְדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת (הֵינּוּ אוֹתוֹ הַמְּדִינָה עֲצָמָה הַגִּ'ל), וְנִרְאָה לָהֶם שֶׁהִגְנֵנִי שְׁלָהֶם שְׁנֶאֱבַד (שֶׁעַל יְדוֹ הָיָה לָהֶם חַיִּים טוֹבִים) הוּא מְשֻׁרֵשׁ אֶחָד עִם אוֹתָן בְּנֵי הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת שִׁישׁ לָהֶם גַּם־כֵּן חַיִּים טוֹבִים, עַל כֵּן הָיְתָה עֲצָתָם לְשַׁלַּח אֶל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת, וּבִדְאִי יוֹשִׁיעוּ אוֹתָם. וְכֵן עָשׂוּ, וְשַׁלְּחוּ שְׁלוּחִים אֶל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת. וְהִלְכוּ הַשְּׁלוּחִים וּפָגְעוּ בָהֶם (הֵינּוּ שֶׁהַשְּׁלוּחִים פָּגְעוּ בְּבְנֵי אוֹתוֹ הַמְּדִינָה עֲצָמָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת, כִּי הֵם הָיוּ רוֹצִים לִילֵךְ אֶצְלָם כַּגִּ'ל). וְשָׁאֲלוּ אֶת הַשְּׁלוּחִים: לְהִיכֵן אַתֶּם הוֹלְכִים? הַשִּׁיבוּ: אָנּוּ הוֹלְכִים אֶל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת שִׁישׁ שִׁיעוּ אוֹתָנוּ. עָנוּ וְאָמְרוּ: אֲנַחְנוּ בְּעֲצָמָנוּ הֵם בְּנֵי אוֹתָהּ הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת, וְאָנּוּ הוֹלְכִים אֶצְלָכֶם. אָמַרְתִּי אֲנִי לָהֶם (הֵינּוּ הַחֲרִישׁ שְׁמִסְפֵּר כָּל זֶה אָמַר לָהֶם): הֲלֹא אַתֶּם צְרִיכִים אֵלַי.

כי אתם לא תוכלו לילך לשם להושיע להם פנ"ל. על פן
 אתם תשארו כאן, ואני אלך עם השלוחים להושיע להם.
 והלכתי עמם ונכנסתי במדינה באיזה עיר, ובאתי
 וראיתי, שבאים אנשים ואומרים איזה דבר
 הלצה שקורין (ווערטיל). ואחר-כך מתקבצים עליהם עוד
 איזה בני אדם עד שנעשה איזה קבוץ, ואומרים איזה דברי
 הלצות (הינו ווערטליך) והם מחיכים ושוחקים. והטיתי
 אזני ושמעתי שהם מדברים גבול פה. וזה אומר דברי גבול
 פה, וזה אומר בדרקות יותר, וזה שוחק וזה יש לו הנאה
 וכיוצא. אחר-כך הלכתי להלן לעיר אחרת, וראיתי ששני
 בני אדם מריבים זה עם זה מחמת איזה משא ומתן. והלכו
 אל הבית-דין לדין, ופסק להם הבית-דין: זה זכאי וזה חיב.
 ויצאו מן הבית-דין. אחר-כך חזרו ונתקוטטו זה עם זה.
 ואמרו שאינם רוצים זה הבית-דין, רק הם רוצים בית-דין
 אחר. ובחרו להם בית-דין אחר (כי מאחר שהם מרצים על
 אותו הבית-דין שבחרו להם יכולין לדון לפניהם) ודנו לפני
 אותו הבית-דין. אחר-כך חזרו ונתקוטטו אחד מאלו עם
 אחר, ובחרו להם בית-דין אחר. וכן היו מריבים
 ומתקוטטים שם, ובחרו להם פמה בתי דינים, עד שכל
 העיר היתה מלאה מבתי דינים. והסתכלתי שזה מחמת
 שאין שם אמת. ועתה זה מטה דין ונושא פנים לזה,

ואחר-כך חברו נושא פנים לו, כי הם מקבלים שחד ואין
בהם אמת.

אחר-כך ראיתי שהם מלאים נאוף ממש, ויש שם נאוף
הרבה עד שנעשה כהתר אצלם. ואמרתי להם,
שבשביל זה נתקלקל אצלם הטעם והריח והמראה. כי זה
המלך האכזר השאיר אצלם ג' פתות עבדים הנ"ל שיהיו
הולכים ומקלקלים את המדינה. שהיו הולכים ומדברים
ביניהם נבול פה והכניסו נבול-פה בתוך המדינה, ועל-ידי
נבול פה נתקלקל הטעם שכל הטעמים הם טעם נבלה. וכן
הם הכניסו שחד במדינה ועל ידי זה נחשכו העינים
ונתקלקל המראה כי השחד יעור עיני חכמים. וכן הם
הכניסו נאוף במדינה ועל ידי זה נתקלקל הריח (ועין
במקום אחר בדברינו שעל-ידי נאוף נפגם הריח). על כן
תראו לתקן את המדינה מג' עברות אלו, ולחפש אחרי
האנשים הנ"ל ולגרשם. ואז כשתתקנו ג' עברות אלו, לא
די שיתתקן הטעם והמראה והריח, כי אם גם הגנני
שנאבד ויכל גם-כן להמצא.

ועשו-כן. והתחילו לתקן את המדינה מג' עברות אלו.
וחפשו אחרי האנשים הנ"ל, והיו תופסים את
איזה אדם ושואלין אותו מהיכן באת לכאן. עד שנתבררו
אצלם האנשים של המלך האכזר הנ"ל וגרשו אותם. ותקנו

אֶת הַמְּדִינָה מֵעֲבֹרוֹת הַנַּ"ל. בְּתוֹךְ כֵּךְ נַעֲשֶׂה רַעַשׁ: אֶפְשָׁר
 אֶף-עַל-פִּי-כֵן זֶה הַמְּשַׁנֵּעַ שֶׁהוֹלֵךְ וְאוֹמֵר שֶׁהוּא הַגִּנְנִי, וְכָל
 אֶחָד מִחֲזִיק אוֹתוֹ לְמַשְׁנַע וְזוֹרְקִין אַחֲרָיו אֲבָנִים וּמַגְרִשִׁין
 אוֹתוֹ, אֶפְשָׁר אֶף-עַל-פִּי-כֵן אוֹלֵי הוּא, הוּא הַגִּנְנִי בְּאַמַּת.
 וְהִלְכוּ וְהִבִּיאוּ אוֹתוֹ לְפָנֵיהֶם (הֵינּוּ לְפָנֵי אֱלֹהֵי שְׂיִשְׁבוּ וְתִקְנוּ
 אֶת הַמְּדִינָה. וְגַם הוּא, הֵינּוּ הַחֲרָשׁ שֶׁמִּסְפָּר כָּל זֶה, הִיָּה
 שָׁם), וְאִמְרָתִי: כְּוֹדָאֵי זֶה הוּא הַגִּנְנִי בְּאַמַּת (נִמְצָא
 שְׁנֵתִיקָן עַל יְדֵי הַמְּדִינָה הַזֹּאת). נִמְצָא שְׂיִישׁ לִי הַסְּכָמָה
 מֵאוֹתוֹ הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת שְׁאֵנֵי חַי חַיִּים טוֹבִים. כִּי אֲנִי
 תִקְנֵתִי אֶת הַמְּדִינָה הַנַּ"ל כַּנַּ"ל. וְעַתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם
 בְּמִתְנָה אֶת הַחַיִּים טוֹבִים שְׁלִי. וְנַעֲשֶׂה שָׁם שְׂמִחָה גְדוֹלָה
 וְחֻדוּהָ רַבָּה מְאֹד: סְפוּרֵי מַעֲשִׂוֹת, מַעֲשֶׂה מִשְׁבַּעַה בַּעֲמִלְרָם (קִבְצָנִים).

סדר ברכת המזון

הנני מוכן ומזומן לקיים מצות עשה של ברכת המזון שנאמר,
ואכלת ושבעת וברכת את יהוה אלהיך, על הארץ
הטובה, אשר נתן לך: והריני מקשר עצמי בברכת המזון לכל
הצדיקים האמתיים שבדורנו, ולכל הצדיקים האמתיים שוכני
עפר קדושים אשר בארץ המה, ובפרט לרבנו הקדוש צדיק יסוד
עולם נחל נובע מ'קור ח'כמה, רבנו נחמן בן פינא נ נח נחמ
נחמן מאומן, זכותם יגן עלינו ועל כל ישראל, אמן.

המזמן אמר: רבותי מיר וילין בענטשין:

המסובים עונים: יהי שם יהוה מברך מעתה ועד עולם:

המזמן אומר: יהי שם יהוה מברך מעתה ועד עולם: בראשות רבנו
הקדוש וברשות מרנן ורבנן ורבותי ובעל הבית נברך (בעשרה:
אלהינו) שאכלנו משלו:

המסובים עונים: ברוך (בעשרה: אלהינו) שאכלנו משלו ובטובו
חיינו:

המזמן חוזר: ברוך (בעשרה: אלהינו) שאכלנו משלו ובטובו חיינו:
ברוך הוא וברוך שמו.

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. הן את העולם
כלו בטובו בחן בחסד וברחמים. הוא נותן לחם
לכל בשר. כי לעולם חסדו. ובטובו הגדול תמיד לא
חסר לנו ואל יחסר לנו מזון לעולם ועד. בעבור שמו

הַגְּדוֹל. כִּי הוּא אֵל זָן וּמַפְרִינֵם לְכֹל וּמַטִּיב לְכֹל וּמְכִינֵן
מְזוּזָן לְכֹל בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא. כְּאִמּוֹר. פּוֹתַח אֶת יַדְךָ
וּמִשְׁבִּיעַ לְכֹל חַי רְצוּן: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַזָּן (בְּרַחֲמָיו)
אֶת הַכֹּל:

גּוֹדֵה לְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לְאַבּוֹתֵינוּ אֶרֶץ
חֻמְדָּה טוֹבָה וּרְחֻבָה. וְעַל שֶׁהוֹצֵאתָנוּ יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עַבְדִּים. וְעַל
בְּרִיתְךָ שֶׁחֲתַמְתָּ בְּבִשְׂרָנוּ. וְעַל תּוֹרַתְךָ שֶׁלַּמְדָתָנוּ. וְעַל
חֻקֶּיךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ. וְעַל חַיִּים חַן וְחֶסֶד שֶׁחֻנַּנְתָּנוּ. וְעַל
אֲכִילַת מְזוּזָן שֶׁאַתָּה זָן וּמַפְרִינֵם אוֹתָנוּ תָּמִיד. בְּכֹל יוֹם
וּבְכֹל עֵת וּבְכֹל שְׁעָה: וְעַל הַכֹּל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ
מוֹדִים לְךָ וּמְבָרְכִים אוֹתְךָ. יִתְבָּרַךְ שְׁמֶךָ בְּפִי כָל חַי
תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד: כִּפְתוּב. וְאֲכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ וּבִרְכַתָּ אֶת
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל הָאֶרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לְךָ:
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. עַל הָאֶרֶץ וְעַל הַמְּזוּזָן:

רַחֵם נָא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. וְעַל יְרוּשָׁלַיִם
עִירְךָ. וְעַל צִיּוֹן מְשֻׁכֵּן כְּבוֹדְךָ. וְעַל מַלְכוּת בֵּית
דָּוִד מְשִׁיחֶךָ. וְעַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שְׁמֶךָ
עָלָיו: אֱלֹהֵינוּ. אָבִינוּ. רַעֲנוּ זִוְיָנוּ פְּרִנְסָנוּ וְכֹלכֶּלְנוּ

וְהַרְוִיחֵנוּ. וְהַרְוַח לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מִהֲרָה מִכָּל צָרוֹתֵינוּ.
 וְנֹא אֵל תִּצְרִיכֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לֹא לַיְדֵי מַתַּנֵּת בְּשָׂר
 וָדָם וְלֹא לַיְדֵי הַלְּוָאֲתָם. כִּי אִם לַיְדֵךְ הַמְּלֹאָה.
 הַפְּתוּחָה. הַקְּדוּשָׁה וְהַרְחֵבָה. שְׁלֹא גִבּוּשׁ וְלֹא נִפְלֵם
 לְעוֹלָם וָעֶד:

בְּשֶׁבֶת אוֹמְרִים "רְצֵה": רְצֵה וְהַחְלִיצֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּמִצּוֹתֶיךָ
 וּבְמִצּוֹת יוֹם הַשְּׁבִיעִי הַשֶּׁבֶת הַגָּדוֹל וְהַקְּדוּשׁ הַזֶּה כִּי יוֹם זֶה גָּדוֹל
 וְקְדוּשׁ הוּא לְפָנֶיךָ לְשֶׁבֶת בּוֹ וְלַגּוֹחַ בּוֹ בְּאַהֲבָה כְּמִצּוֹת רְצוֹנֶךָ.
 וּבְרְצוֹנֶךָ הִנִּיחַ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ שְׁלֹא תִהְיֶה צָרָה וַיְגוֹן וְאִנְחָה
 בַּיּוֹם מְנוּחָתֵנוּ. וְהִרְאֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּנִחְמַת צִיּוֹן עִירֶךָ וּבְכַנְּנֵן
 יְרוּשָׁלַיִם עִיר קְדֻשֶׁךָ כִּי אַתָּה הוּא בַעַל הַיְשׁוּעוֹת וּבַעַל הַנְּחֻמוֹת:

וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקְּדֻשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. בְּרוּךְ
 אַתָּה יְהוָה. בּוֹנֵה בְּרַחֲמָיו יְרוּשָׁלַיִם. אָמֵן:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מִלְּךְ הָעוֹלָם. הָאֵל. אָבִינוּ. מַלְכֵנוּ.
 אֲדִירֵנוּ. בּוֹרְאֵנוּ. גּוֹאֲלֵנוּ. יוֹצְרֵנוּ. קְדוּשָׁנוּ קְדוּשׁ יַעֲקֹב.
 רוֹעֵנוּ רוֹעֵה יִשְׂרָאֵל. הַמְּלֶכֶךְ הַטּוֹב וְהַמְּטִיב לְכָל. שֶׁבְּכָל יוֹם
 וַיּוֹם הוּא הַטִּיב הוּא מְטִיב הוּא יִיטִיב לָנוּ. הוּא גְּמָלָנוּ הוּא
 גּוֹמְלָנוּ הוּא יְגַמְלָנוּ לְעֵד לְחַן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים וּלְרוּחַ, הַצֵּלָה
 וְהַצִּלְחָה, בְּרָכָה וַיְשׁוּעָה, נְחֻמָּה, פְּרִנְסָה וְכַלְפָּלָה, וְרַחֲמִים
 וְחַיִּים וְשְׁלוֹם וְכָל טוֹב וּמִכָּל טוֹב לְעוֹלָם אֵל יַחְסְרֵנוּ:

סדר ברכת המזון

הַרְחֵמֵן הוּא יִמְלֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד: הַרְחֵמֵן הוּא יִתְבַּרֵךְ
בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ: הַרְחֵמֵן הוּא יִשְׁתַּבַּח לְדוֹר דוֹרִים.
וַיִּתְפָּאֵר בְּנוֹ לְעַד וּלְנִצְחָה נְצָחִים. וַיִּתְהַדַּר בְּנוֹ לְעַד וּלְעוֹלָמֵי
עוֹלָמִים: הַרְחֵמֵן הוּא יִפְרִינֵנוּ בְּכָבוֹד: הַרְחֵמֵן הוּא יִשְׁבֵּר עָלֵנוּ
מֵעַל צָוָארֵנוּ וְהוּא יוֹלִיכֵנוּ קוֹמְמִיּוֹת לְאַרְצֵנוּ: הַרְחֵמֵן הוּא יִשְׁלַח
לָנוּ בְּרָכָה מְרֻבָּה בְּבֵית הַזֶּה וְעַל שְׁלַחַן זֶה שְׂאֵכְלֵנוּ עָלָיו: הַרְחֵמֵן
הוּא יִשְׁלַח לָנוּ אֶת אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא זְכוֹר לְטוֹב וַיִּבְשֵׁר לָנוּ בְּשׁוּרוֹת
טוֹבוֹת יְשׁוּעוֹת וְנַחֲמוֹת:

הַרְחֵמֵן הוּא יְבָרֵךְ אֶת (אָבִי מוֹרִי) בְּעַל הַבַּיִת הַזֶּה וְאֶת (אִמִּי
מוֹרְתִי) בְּעַלַּת הַבַּיִת הַזֶּה. אוֹתָם וְאֶת בֵּיתָם וְאֶת זְרַעֲם
וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם. (וְאִם סִמוּךְ עַל שְׁלַחַן עִצְמוּ יֹאמְרוּ: הַרְחֵמֵן הוּא
יְבָרֵךְ אוֹתִי (וְאָבִי וְאִמִּי) וְאֶת אִשְׁתִּי וְאֶת זְרַעִי וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לִי),
אוֹתָנוּ וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָנוּ. כְּמוֹ שְׁנַתְּבָרְכוּ אַבּוֹתֵינוּ אַבְרָהָם יִצְחָק
וַיַּעֲקֹב, בְּכָל, מְכָל, כָּל. כֵּן יְבָרֵךְ אוֹתָנוּ כְּלָנוּ יַחַד בְּבְרָכָה שְׁלֵמָה.
וְנֹאמֵר אָמֵן:

בְּמָרוֹם יִלְמְדוּ עֲלֵיהֶם וְעָלֵינוּ זְכוֹת שֶׁתְּהֵא לְמִשְׁמֶרֶת שְׁלוֹם.
וְנִשְׂא בְּרָכָה מֵאֵת יְהוָה. וְצַדִּיקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. וְנִמְצָא חַן
וְשִׁכְל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם:

בשבת: הַרְחֵמֵן הוּא יַנְחִילֵנוּ יוֹם שֶׁכֵּלּוּ שַׁבַּת וּמְנוּחָה לַחַיִּי הָעוֹלָמִים:

הַרְחֵמֵן הוּא יוֹצִיֵנוּ לְיָמֹת הַמְּשִׁיחַ וְלַחַיִּי הָעוֹלָם הַבָּא: (בַּחוּל):
מִגְדִּיל. (בְּיוֹם שֵׁשׁ בּו מוֹסֵף אוֹמֵר): מִגְדִּיל. יְשׁוּעוֹת מִלְּכּוֹ וְעִשָּׂה
חֶסֶד לְמִשִּׁחוֹ לְדוֹד וּלְזֶרְעוֹ עַד עוֹלָם: עִשָּׂה שְׁלוֹם בְּמָרוֹמוֹ

סדר ברכת המזון

הוא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן: יִרְאוּ
אֶת יְהוָה קְדוֹשָׁיו כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירְאָיו: כְּפִירִים רָשׁוּ וְרַעְבוּ
וְדוֹרְשֵׁי יְהוָה לֹא יַחְסְרוּ כָּל טוֹב: הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי
לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ: פּוֹתַח אֶת יַדְּךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן: פְּרוּךְ
הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר יִבְטַח בִּיהוָה וְהִיָּה יְהוָה מִבְּטַחוֹ: גַּעַר הָיִיתִי גַם
זָקְנָתִי וְלֹא רָאִיתִי צַדִּיק נֶעְזֵב וְזָרְעוֹ מִבִּקְשׁ לֶחֶם: יְהוָה עֵז
לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהוָה יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

בְּרֵכַת בּוֹרֵא נִפְשׁוֹת

עַל פְּרוֹת הָאֵילָן חוּץ מִשְׁבַּעַת הַמִּינִים, וּפְרוֹת הָאֲדָמָה וִירְקוֹת,
וְעַל כָּל הַמִּשְׁקִין, וְעַל דְּבַר שְׂאִין גְּדוּלוֹ מִן הָאָרֶץ מְבָרְכִין
אֶחָד אֲכִילָתָן 'בוֹרֵא נִפְשׁוֹת', (וְאִם בֵּרַךְ עַל שְׁבַעַת הַמִּינִים 'מֵעֵין
'שֶׁלֶשׁ' פָּטַר אֶת שְׂאֵר הַפְּרוֹת):

פְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא נִפְשׁוֹת
רְבוֹת וְחֲסֵרוֹנָן עַל כָּל מַה שְׁבִרְאֵת לְהַחְיֹת בָּהֶם
נֶפֶשׁ כָּל חַי. פְּרוּךְ חַי הָעוֹלָמִים:

בְּרַכַּת מַעֲיִן שְׁלֹשׁ – סִפְרָד

כָּל שְׂאֵינוֹ לֶחֶם גָּמוּר אֶלָּא מֵיְנֵי מְזֻנּוֹת מֵאֲלוֹ חֲמִשָּׁת מֵיְנֵי דָגָן, וְכֵן
עַל הַגָּפֶן דִּהְיֵנוּ יַיִן, וְגַם עֲנָבִים בֵּין לַחֲמִים בֵּין יְבֻשִׁים בֵּין גְּדוֹלִים
בֵּין קְטָנִים, וְחֲאֲנִים וְרְמוֹנִים וְזִיתִים, וְתַמְרִים שֶׁהֵם דְּבִשׁ הָאָמוֹר
בְּתוֹרָה, לְפִי שְׁמֵהֶם זֶב הַדְּבִשׁ, עַל כֵּן אֵלּוֹ מְבָרְכִין בְּרַכָּה
אַחֲרוֹנָה בְּרַכָּה אַחַת מַעֲיִן שְׁלֹשׁ, שֶׁהִיא כּוֹלֶלֶת בְּקִצּוֹר הַשְּׁלֹשׁ
בְּרָכוֹת וְגַם הַטּוֹב וְהַמְּטִיב שֶׁבְּבְרַכַּת הַמְּזֻזָּן: קִיצוּשׁ"ע סִימֵן נא.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם

עַל הַיַּיִן: עַל הַגָּפֶן וְעַל פְּרֵי הַגָּפֶן:

עַל פִּירוֹת מִשְׁבַּעַת הַמֵּינִים: עַל הָעֵץ וְעַל פְּרֵי הָעֵץ:

עַל מְזֻנּוֹת: עַל הַמַּחֲיָה וְעַל הַכֶּלֶפֶלָה:

עַל מְזֻנּוֹת וַיִּין בִּיחָד: עַל הַמַּחֲיָה וְעַל הַכֶּלֶפֶלָה וְעַל הַגָּפֶן

וְעַל פְּרֵי הַגָּפֶן:

וְעַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה וְעַל אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה
וְרַחֲבָה שְׂרָצִית וְהִנְחַלְתָּ לְאַבּוֹתֵינוּ לֶאֱכֹל מִפְּרִיָּהּ
וְלִשְׁבּוֹעַ מִטּוֹבָהּ, רַחֵם (נָא) יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַל
יִשְׂרָאֵל עַמּוֹךְ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן

כְּבוֹדְךָ וְעַל מְזֻבְחֶךָ וְעַל הַיְכָלְךָ, וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם
עִיר הַקֹּדֶשׁ בְּמַהֲרָה בְיָמֵינוּ וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ
וְשִׂמְחָנוּ בְּבִנְיָנָהּ וְנֹאכַל מִפְרֵיהָ וְנִשְׂבַּע מִטּוֹבָהּ
וְנִבְרַכְךָ עָלֶיהָ בְּקִדְשָׁהּ וּבְטַהֲרָהּ:

(בשבת:) וְרִצָּה וְהַחֲלִיצֵנוּ בְיוֹם הַשְּׁפָת הַזֹּה:

כִּי אַתָּה יְהוָה טוֹב וּמְטִיב לְכָל וְנוֹדֶה לְךָ עַל
הָאָרֶץ וְעַל:

עַל יַיִן: פְּרֵי הַגֶּפֶן. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה עַל הָאָרֶץ וְעַל פְּרֵי
הַגֶּפֶן:

עַל פִּירוֹת: הַפְּרוֹת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה עַל הָאָרֶץ וְעַל
הַפְּרוֹת:

עַל מְזוֹנוֹת: הַמְּחִיָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה עַל הָאָרֶץ וְעַל
הַמְּחִיָּה וְעַל הַפְּלִפְלָה:

עַל יַיִן וּמְזוֹנוֹת: הַמְּחִיָּה וְעַל פְּרֵי הַגֶּפֶן בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה עַל
הָאָרֶץ וְעַל הַמְּחִיָּה וְעַל הַפְּלִפְלָה וְעַל פְּרֵי הַגֶּפֶן:

בְּרַפַּת מַעֵין שְׁלֹשׁ – עֵדוֹת מִזְרַח

בְּרוּךְ אַתָּה יי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,

על פירות משבעת המינים	על היין	על חמשת מיני דגן
על הָעֵץ וְעַל פְּרֵי הָעֵץ	על הַגָּפֶן וְעַל פְּרֵי הַגָּפֶן	על הַמַּחְיָה וְעַל הַבִּלְבָּלָה

וְעַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה וְעַל אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וְרַחֲבָה שְׂרָצִית
וְהַנְּחַלְתָּ לְאַבוֹתֵינוּ לֶאֱכוֹל מִפְּרִיָּהּ וּלְשַׂבּוֹעַ מִטוֹבָהּ. רַחֵם יי
אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ וְעַל הַר צִיּוֹן
מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ. וְעַל מִזְבְּחֶךָ. וְעַל הַיְכָלְךָ. וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר
הַקֹּדֶשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ. וְשִׂמְחֵנוּ בְּבִנְיָנָהּ וּבְנִבְרָכְךָ
עָלֶיךָ בְּקִדְשָׁהּ וּבְטַהֲרָהּ.

בשבת - הַרְחֵמֵן הוּא יַנְחִילֵנוּ עוֹלָם שְׂכָלוֹ שֶׁבֵּט וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים:

כִּי אַתָּה טוֹב וּמְטִיב לְכָל וְנוֹדֶה לְךָ (יי אֱלֹהֵינוּ) עַל הָאָרֶץ

על פירות משבעת המינים:	על היין:	על חמשת מיני דגן:
וְעַל הַפְּרוֹת.	וְעַל פְּרֵי הַגָּפֶן.	וְעַל הַמַּחְיָה וְעַל הַבִּלְבָּלָה.
על של א"י:	על של א"י:	על של א"י:
וְעַל פְּרוֹתֶיהָ.	וְעַל פְּרֵי גִפְנָהּ.	וְעַל מַחְיָתָהּ וְעַל בִּלְבָּלָתָהּ.

בְּרוּךְ אַתָּה יי, עַל הָאָרֶץ

על פירות משבעת המינים:	על היין:	על חמשת מיני דגן:
וְעַל הַפְּרוֹת.	וְעַל פְּרֵי הַגָּפֶן.	וְעַל הַמַּחְיָה.
על של א"י:	על של א"י:	על של א"י:
וְעַל פְּרוֹתֶיהָ.	וְעַל פְּרֵי גִפְנָהּ.	וְעַל מַחְיָתָהּ.

בְּרֵכַת הַמְּזוֹן – עֵדוּת מְזֻרָח

לפני הברכה יאמר:

אֲבָרְכָה אֶת-יְיָ בְּכָל-עֵת. תָּמִיד תִּהְיֶה לְתוֹךְ כָּפִי: סוּף דְּבַר הַכֹּל נִשְׁמָע. אֶת-הָאֱלֹהִים יֵרָא וְאֶת-מִצּוֹתָיו שָׁמור, כִּי-זֶה כָּל-הָאָדָם: תִּהְיֶה לְתוֹךְ יְיָ יִדְבַּר פִּי. וַיְבָרֶךְ כָּל-בָּשָׂר שֵׁם קִדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: וְאִנְחֵנוּ נִבְרָךְ יְהי מַעֲתָה וְעַד-עוֹלָם הַלְלוּיָהּ: וַיְדַבֵּר אֵלַי, זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ:

המזמן אומר: הֵב לָן וְנִבְרָךְ לְמַלְכָּא עֲלָאָה קְדִישָׁא!

המסובים עונים: שָׁמַיִם.

המברך אומר: בְּרִשׁוֹת מַלְכָּא עֲלָאָה קְדִישָׁא, וּבְרִשׁוֹת מוֹרֵי וְרִבּוֹתַי וּבְרִשׁוֹתְכֶם נִבְרָךְ (בעשרה: אֱלֹהֵינוּ) שְׂאֲכַלְנוּ מִשְׁלוֹ.

המסובים עונים: בָּרוּךְ (בעשרה: אֱלֹהֵינוּ) שְׂאֲכַלְנוּ מִשְׁלוֹ וּבִטְבוֹ חַיֵּינוּ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הָאֵל הַזֶּן אוֹתָנוּ וְאֶת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּטוֹבוֹ בְּחֵן בְּחֶסֶד בְּרוּחַ וּבְרַחֲמִים רַבִּים. נִתֵּן לָחֶם לְכָל-בָּשָׂר. כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ: וּבִטְבוֹ הַגָּדוֹל תָּמִיד לֹא חָסַר לָנוּ וְאֵל יַחֲסֵר לָנוּ מְזוֹן תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הוּא אֵל זֶן וּמִפְרָגִם לְכָל וְשִׁלְחָנוּ עָרוּךְ

לְכֹל וְהִתְקִין מַחֲיָה וּמְזֹון לְכֹל-בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא בְּרַחֲמָיו
 וּבְרוּב חַסְדָּיו כְּאֹמֹר. פֹּתַח אֶת-יָדְךָ. וּמִשְׁבִּיעַ לְכֹל-חַי
 רְצוֹן: בְּרוּךְ אַתָּה יי, הַזֶּן אֶת הַכֹּל :

נֹדֶה לָךְ יי אֱלֹהֵינוּ עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לְאַבּוֹתֵינוּ אֶרֶץ חֲמֻדָּה
 טוֹבָה וּרְחֵבָה בְּרִית וְתוֹרָה חַיִּים וּמְזֹון. עַל
 שֶׁהוֹצֵאתָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עֲבָדִים. וְעַל
 בְּרִיתְךָ שֶׁחֲתַמְתָּ בְּבִשְׂרֵנוּ. וְעַל תּוֹרַתְךָ שֶׁלְּמַדְתָּנוּ. וְעַל
 חֻקֵּי רְצוֹנְךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ. וְעַל חַיִּים וּמְזֹון שֶׁאַתָּה זֶן וּמִפְרָגִים
 אוֹתָנוּ: וְעַל הַכֹּל יי אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אֶת
 שְׁמֶךָ כְּאֹמֹר וְאָכַלְתָּ וּשְׁבַעְתָּ. וּבְרַכְתָּ אֶת-יי אֱלֹהֶיךָ עַל-
 הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן-לָךְ: בְּרוּךְ אַתָּה יי, עַל הָאָרֶץ
 וְעַל הַמְּזֹון:

רַחֵם יי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ. וְעַל יְרוּשָׁלַיִם
 עִירְךָ. וְעַל הַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ. וְעַל הַיְכָלְךָ. וְעַל
 מְעוֹנֶךָ. וְעַל דְּבִירְךָ. וְעַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא
 שְׁמֶךָ עָלָיו. אָבִינוּ רַעְנוּ זִינְנוּ. פְּרִנְסָנוּ. כִּלְכַּלְנוּ. הִרְוִיחְנוּ

הַרוּחַ לָנוּ מִהֲרָה מִכָּל-צָרוֹתֵינוּ. וְנָא אֵל תִּצְרִיכֵנוּ יי
 אֱלֹהֵינוּ לַיְדֵי מַתָּנוֹת בָּשָׂר וָדָם. וְלֹא לַיְדֵי הַלְּוָאֲתָם. אֱלֹא
 לַיְדֵךְ הַמְּלֵאָה וְהַרְחֻבָה. הַעֲשִׂירָה וְהַפְתּוּחָה. יְהִי רָצוֹן
 שְׁלֹא נִבּוֹשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְלֹא נִכְלָם לְעוֹלָם הַבָּא. וּמַלְכוּת
 בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ תַּחְזִירֵנָה לְמְקוֹמָהּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ:

בְּשֶׁבֶת מוֹסִיפִים:

רְצָה וְהַחֲלִיצֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וּבְמִצְוֹת יוֹם הַשְּׁבִיעִי הַשְּׁבֶת הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ
 הַזֶּה. כִּי יוֹם גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ הוּא מְלַפְּנֶיךָ נִשְׁבוֹת בּוֹ וְנִנְיַח בּוֹ וְנִתְעַנֵּג בּוֹ
 כְּמִצְוֹת חֲקֵי רְצוֹנְךָ וְאֵל תְּהִי צָרָה וְיִגוֹן בְּיוֹם מְנוּחַתְנוּ וְהִרְאֵנוּ בְּנַחֲמַת צִיּוֹן
 בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ כִּי אַתָּה הוּא בַּעַל הַנְּחֻמוֹת וְהַגִּם שְׂאֵכְלָנוּ וְשִׁתֵּינוּ חֲרַפְןָּ בִּיתְךָ
 הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ לֹא שִׁכְחָנוּ אֵל תִּשְׁכַּחְנוּ לְנֶצַח וְאֵל תִּזְנַחְנוּ לְעַד כִּי אֵל מְלֶךְ גָּדוֹל
 וְקְדוֹשׁ אַתָּה.

וְתִבְנֶה יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ: בְּרוּךְ אַתָּה יי,
 בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם. (ואומר בלחש: אָמֵן)

בְּרוּךְ אַתָּה יי, אֱלֹהֵינוּ מְלֶךְ הָעוֹלָם, לְעַד הָאֵל אָבִינוּ מְלַפְּנוּ
 אֲדִירֵנוּ. בּוֹרְאֵנוּ. גּוֹאֲלֵנוּ. קְדוֹשֵׁנוּ. קְדוֹשׁ יַעֲקֹב. רוֹעֵנוּ רוֹעֵה
 יִשְׂרָאֵל. הַמְּלֶךְ הַטּוֹב וְהַמְּטִיב לְכָל. שְׂפָכַל-יוֹם וַיּוֹם הוּא הַטִּיב לָנוּ.
 הוּא מְטִיב לָנוּ. הוּא יִטִּיב לָנוּ. הוּא גִמְלָנוּ. הוּא גּוֹמְלָנוּ. הוּא יְגַמְלָנוּ
 לְעַד חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרִיחַ וְהַצֵּלָה וְכָל-טוֹב:

הַרְחַמֵּן הוּא יִשְׁתַּבַּח עַל כְּפֹא כְבוֹדוֹ: הַרְחַמֵּן הוּא יִשְׁתַּבַּח בְּשָׂמַיִם
 וּבָאָרֶץ: הַרְחַמֵּן הוּא יִשְׁתַּבַּח בְּנוֹ לְדוֹר וָדוֹרִים: הַרְחַמֵּן הוּא
 קָרַן לְעַמּוֹ יְרִים: הַרְחַמֵּן הוּא יִתְפָּאֵר בְּנוֹ לְנִצְחָה נְצָחִים: הַרְחַמֵּן הוּא
 יִפְרֹנְסֵנוּ בְּכַבּוֹד וְלֹא בְּבוּזִי בְּהִתֵּר וְלֹא בְּאִסּוּר בְּנִחַת וְלֹא בְּצָעֵר:
 הַרְחַמֵּן הוּא יִתֵּן שְׁלוֹם בֵּינֵינוּ: הַרְחַמֵּן הוּא יִשְׁלַח בְּרָכָה רוּחָה
 וְהַצְלָחָה בְּכָל-מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ: הַרְחַמֵּן הוּא יַצְלִיחַ אֶת דְּרָכֵינוּ: הַרְחַמֵּן
 הוּא יִשְׁבּוֹר עוֹל גְּלוֹת מְהֵרָה מֵעַל צְוֹאֲרֵנוּ: הַרְחַמֵּן הוּא יוֹלִיכֵנוּ
 מְהֵרָה קוֹמְמִיּוֹת לְאַרְצֵנוּ: הַרְחַמֵּן הוּא יִרְפָּאֵנוּ רְפוּאָה שְׁלֵמָה
 רְפוּאָת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאָת הַגּוּף: הַרְחַמֵּן הוּא יִפְתַּח לָנוּ אֶת יְדוֹ
 הַרְחֲבֵה: הַרְחַמֵּן הוּא יִבְרֹךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִמֶּנּוּ בְּשֵׁמוֹ הַגָּדוֹל כְּמוֹ
 שְׁנַתְּפָרְכוּ אֲבוֹתֵינוּ אֲבָרְהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב בְּכָל מִכַּל כָּל. כֵּן יִבְרֹךְ
 אוֹתֵנוּ יַחַד בְּרָכָה שְׁלֵמָה. וְכֵן יְהִי רְצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן: הַרְחַמֵּן הוּא
 יִפְרוֹשׁ עָלֵינוּ סֶפֶת שְׁלוֹמוֹ:

הַרְחַמֵּן הוּא יִשַׁע תּוֹרָתוֹ וְאֶהְבֵּתוֹ בְּלִבֵּנוּ וְתִהְיֶה יְרֵאתוֹ עַל פְּנֵינוּ
 לְבַלְתִּי נַחֲטָא. וְיִהְיֶה כָּל-מַעֲשֵׂינוּ לְשֵׁם שָׂמַיִם:

בשבת: הַרְחַמֵּן הוּא יַנְחִילֵנוּ עוֹלָם שְׁכָלוֹ שֶׁבֶת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים.

ברכת האורח: הַרְחַמֵּן הוּא יִבְרֹךְ אֶת הַשְּׁלַחַן הַזֶּה שְׂאֵכְלֵנוּ עָלָיו וְיִסְדֹּר בּוֹ
 כָּל מַעֲדָנֵי עוֹלָם וְיִהְיֶה כְּשֶׁלַּחֲנוּ שֶׁל אֲבָרְהָם אָבִינוּ (עָלָיו הַשְּׁלוֹם),

כָּל רָעַב מִמֶּנּוּ יֵאָכֵל, וְכָל צָמָא מִמֶּנּוּ יִשְׁתֶּה. וְאֵל יַחֲסֹר מִמֶּנּוּ כָּל טוֹב לְעַד

סדר ברכת המזון

וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים: הִרְחַמְן הוּא יִבְרַךְ אֶת בַּעַל הַבַּיִת הַזֶּה וּבַעַל הַסְּעֵדָה
הַזֹּאת. הוּא וּבְנָיו וְאִשְׁתּוֹ וְכָל אֲשֶׁר לוֹ. בְּבָנִים שְׂיָחִיו. וּבְנָכְסִים שְׂיָרְבוּ.
בְּרַךְ יי חִילוֹ וּפְעַל יָדָיו תִּרְצֶה. וַיְהִיו נִכְסָיו וּנְכֻסֵינוּ מְצַלְחִים וּקְרוֹבִים
לְעִיר. וְאֵל יִזְדַּקֵּק לְפָנָיו וְלֹא לְפָנֵינוּ שׁוּם דְּבַר חֲטָא וְהִרְהוּר עֹן. שֶׁשׁ
וְשִׂמַח כָּל הַיָּמִים בְּעֶשֶׂר וּכְבוֹד מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם. לֹא יִבוֹשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה
וְלֹא יִכְלֵם לְעוֹלָם הַבָּא. אָמֵן בֵּן יְהִי רָצוֹן:

הִרְחַמְן הוּא יַחֲיֵינוּ וַיַּצִּילנוּ וַיִּקְרַבְנוּ לְיָמֹת הַמְּשִׁיחַ וּלְבָנֵינוּ בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. מְגִדִיל (מְגִדוֹל) יִשׁוּעוֹת
מִלְכוֹ. וְעִשָׂה-חֶסֶד לְמִשְׁיָחוֹ לְדוֹד וּלְזֶרְעוֹ עַד-עוֹלָם: כְּפִירִים רָשׁוּ
וְרַעְבוּ. וְדַרְשֵׁי יי לֹא-יַחֲסְרוּ כָּל-טוֹב: גַּעַר הָיִיתִי גַם-זָקֵנְתִי וְלֹא-
רָאִיתִי צָדִיק גֵּעֵזֵב. וְזָרְעוֹ מְבַקֵּשׁ-לֶחֶם: כָּל-הַיּוֹם חוֹנֵן וּמַלּוֹה. וְזָרְעוֹ
לְבָרְכָה: מַה שְּׂאֵכְלָנוּ יִהְיֶה לְשִׁבְעָה. וּמַה שְּׂשִׁיתֵינוּ יִהְיֶה לְרַפּוּאָה.
וּמַה שְּׂהוֹתָרְנוּ יִהְיֶה לְבָרְכָה בְּדַכְתִּיב וַיִּתֵּן לְפָנֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ וַיִּזְתִּירוּ
כְּדַבֵּר יי: בְּרוּכִים אַתֶּם ליי. עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: בְּרוּךְ הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר
יִבְטַח בֵּי. וְהָיָה יי מִבְּטָחוֹ: יי עוֹ לְעַמּוֹ יִתֵּן. יי יִבְרַךְ אֶת-עַמּוֹ
בְּשָׁלוֹם: עוֹשֵׂה שָׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא בִּרְחֻמָּיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל
כָּל-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן:

נִּבְרַח נִבְחַמְן נִבְחַמְן מֵאֹמְנוּ